

opinia veche

● Anul XLII ● 2013 ● 4 - 10 martie ● Nr. 450 ● IAȘI ● GRATUIT ● 5000 de exemplare

Preluarea puterii în stat. Pasul următor, Justiția

● despre demiterea judecătorilor Cristian Dăniș și Alina Ghica au comentat jurnaliștii Rodica Culcer, Silviu Sergiu și Laura Ștefan

pagina 13

EDITORIAL

Revoluții intelectuale la fără frecvență

Dacă ai titlul de doctor nu mai ești nici doamnă, nici domn, nici domniță, nici băiețel și nici fetiță. Poti să-ți scrii „dr.” în dreptul soneriei, la semnătura electronică și mai apoi pe cruce, să vadă și să știe toată lumea că tu te distingi de ceilalți. Că ai trecut prin școală ca printr-un război, dar nu unul al bratelor și al nervilor, ci printr-o insurecție intelectuală, în care ai înfruntat sistematic barierele științei și cunoașterii. Și ai ieșit învingător. Te simți bine, ești mândru nevoie mare că ai devenit doctor. Ai realizat în viață mai mult decât vecinul de bloc ori decât colegul de bancă din liceu. Meritoria realizare stărnește respectul celorlalți și, de cele mai multe ori, invidia. Ei de ce n-ar putea, mă rog, dacă tu ai putut?

Până acum vreo șase ani, înainte ca studiile doctorale să fie integrate în linia ciclurilor de licență și de master prin **Procesul Bologna**, obținerea titlului de doctor reprezenta pentru profesioniștii din mediul academic o încununare a carierei, pentru unii a eforturilor și cercetărilor la care au trudit o viață. A fi doctor nu era o pretenție pe care o putea emite oricine, iar redactarea tezei se întindea chiar pe durata a șapte sau zece ani. Acum însă accesul la o **Școală Doctorală** a devenit la îndemina oricărui absolvent de master, care are ceva legături în universitate, niște note decente și care nu știe ce să facă mai departe în viață. Trei ani de zile de așa-zise studii, niște bănuți de la stat sau din programe **POS DRU** și n-o să mai fie gol înaintea numelui tău. Această schimbare de paradigmă a însemnat o revoluție tacită, dar care însă nu a avut ecou foarte mare în conștiința publicului larg, fără contact cu mediul academic. „Doctorul, tot doctor. Trebuie să fi fost el om deștept de-a reușit să-și dea doctoratul la 27 de ani!”. Sistemul a fost gândit ca să încurajeze tinerii, să le dea încredere că au ce căuta pe tărîmul științei, dar a asigurat și impostura unor diletanți, care după cinci ani de somn în băncile facultății și o vagă idee despre ce presupune o cercetare cred că pot și merita să devină doctori. De citi studenți care s-au înscris la doctorat și nu au obținut titlul după trei-patru ani ați auzit?

Proiectul de lege votat în unanimitate de către **Senatul României** pe 19 februarie, care permite doctoranzilor să se lungească șapte ani cu redactarea tezei pare să ne reamintească de vremurile apuse. Însă e doar o coincidență. De fapt, prin această măsură, care pornește de la afirmația falsă a lui **Mircea Grosaru** că doctoranzii ar fi rămas fără coordonatori odată cu aplicarea legii 1/2011, nu se introduce decât mai multă deriziune în acest mecanism. Poate că tinerii vor fructifica timpul „bonus” primit în dar pentru a face cercetări temeinice, care vor produce revoluții intelectuale în domeniile de studiu, însă este posibil, în egală măsură, să nu avem decât doctori care după ce au lungit o peltea pînă peste poate și-au fabricat și o teză. O măsură care a „picat” în **Senat** a fost doctoratul fără frecvență. Este inutilă, cît timp, în taină, se știe că la majoritatea școlilor doctorale pregătirea se face cu insuficientă frecvență și din partea studenților și a profesorilor.

Să ne bucurăm însă că pe palier se va reduce simțitor gradul de invidie, de domni și de doamne. Iar în fața lui **Dumnezeu** vom fi toți doctori.

Laura PĂULEȚ

Doctoratul, trei ani la stat, patru acasă

● conform unui proiect de lege votat de majoritatea parlamentarilor din **Senatul României**, doctoranzii își pot amîna susținerea tezei în fața unei comisii ● pregătirea lucrării poate dura pînă la șapte ani ● justificarea pe baza căreia s-a propus inițiativa legislativă pornește de la o afirmație falsă

pagina 5

Doctoranzii își pot permite să se culce pe-o ureche

SERIE DE INTERVIURI „OPINIA VECHE”

O neconcordanță de păreri între rector și Senat poate produce blocaje greu de prevăzut

interviu cu conf. univ. dr. Gabriel Dimofte, președintele Senatului
Universității de Medicină și Farmacie „Gr. T. Popa” din Iași

Cînd vorbește despre meseria sa, chirurgul Gabriel Dimofte recunoaște că este unul dintre acei medici care au știut de la începutul studenției ce specializare vor urma. Pe holurile spitalului, atunci cînd este oprit de pacienții care îi arată fișele cu însemnările bolii lor, își ia răgazul să le explice că negrul se poate transforma și-n gri. Pe rezidenții săi îi îndrumă în sălile de operație ale Institutului Regional de Oncologie din Iași, iar pe reprezentanții viitorilor doctori îi ascultă din scaunul președintelui de Senat al Universității de Medicină și Farmacie „Gr. T. Popa” din Iași. Și așa îi și vede, viitori medici pentru bolnavii din toate colțurile lumii.

paginile 8 -9

Actualitate

Clasificarea universităților a fost anulată în instanță

● Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava a câștigat procesul cu Ministerul Educației Naționale, dar a renunțat la daunele cerute inițial

pagina 3

Cultural

Muzele din Moscova și-au răsucit destinele pe poante

● Sala Mare a Teatrului Național „Vasile Alecsandri” a găzduit marți, 26 februarie, Regalul Baletului Rus ● dansatorii Teatrului Mariinsky ne-au fermecat cu pași de dans desprinși, parcă, de pe alte tărîmuri

pagina 12

Incognito

Cojoacele babei Dochia, vîndute la tarabă

● colindînd orașul de 1 martie am aflat poveștile celor care fac comerț cu primăvara

pagina 4

Tabletă

Circuitul școlii în sistem binar

● era digitală nu a adus studenți cu mai mult drag de carte ● avîntul de pedagog a multor profesori a fost ciuntit

pagina 6

opinia veche

este editată de studenți ai Departamentului de Jurnalism și Științe ale Comunicării și se adresează exclusiv mediului academic.

În coloană,
adunarea

Alegeri cu urna goală la Politehnică

La Facultatea de Automatică și Calculatoare (AC) a Universității Tehnice „Gheorghe Asachi” din Iași (TUIASI) a avut loc miercuri, 27 februarie, a doua tură de alegeri pentru reprezentanți în Consiliul facultății și în Senatul universității. Acest lucru s-a datorat faptului că în primul tur, pe 15 ianuarie nu au fost prezenți suficienți studenți cu drept de vot. „A trebuit să mai organizăm încă o serie de alegeri deoarece în ianuarie au fost prezenți doar 60 – 70 de studenți, iar minimul este de 600. Teoretic e o obligație scrisă, a noastră, a studenților să mergem la vot, dar nu poți forța tinerii să participe”, a declarat **Marius Niță**, reprezentant al AC în Senatul TUIASI.

În schimb, în turul al doilea nu s-a mai ținut cont de numărul de votanți, alegerile desfășurându-se fără limite impuse. „În cea de-a doua etapă nu mai contează prezența la vot, putea să vină un singur student și cel pe care îl alegea el câștiga. Din fericire s-au strâns în sala ACO-3 în jur de 200 de tineri care au votat”, a menționat **Marius Niță**.

Pentru postul din Senat au candidat doi tineri, fiind ales, cu 105 voturi **Daniel Turcu**, student în anul al III-lea la AC. În Consiliul facultății au fost eliberate cinci poziții din diferite departamente, câte unul la **Ingineria Sistemelor**, din ciclul de licență, respectiv master, două la **Calculatoare și Tehnologia Informației**, unul la licență și unul la master, pentru care au candidat cinci studenți.

Paul ANDRICI

Se caută tineri pentru Europa

Asociația Studenților Europeni (AEGEE) din Iași organizează recrutările de primăvară care se vor desfășura în două etape. Pentru început, candidații trebuie să trimită formularele de înscriere pe adresa de e-mail a asociației până pe 7 martie. Apoi, pe 8 martie, se va stabili câte un interviu pentru cei selectați care va avea loc în perioada 9 – 11 a acestei luni. Sediul organizației, unde vor avea loc și interviurile, se află în **Campusul „Titu Maiorescu”**, în căminul C6.

„Asociația este una de nivel european, nu doar local, care caută membri deschiși spre voluntariat, motivați și care să aibă cel mult 30 de ani”, a declarat **Dan Talmaci**, de la departamentul de relații publice al asociației. Aceasta promovează în rândul tinerilor ideea unei **Europe** unite, conștiința europeană, dar și creșterea nivelului de informare a studenților, organizarea de mobilități pentru studenți și schimburi de experiență. Activitatea ei se desfășoară prin intermediul AEGEE-EUROPE („Association des Etats Généraux des Etudiants de l'Europe”), rețea răspândită în 40 de țări. Pe data de 5 martie va avea loc o prezentare a asociației în **Sala III.10** din **Corpul A** al Universității **Alexandru Ioan Cuza**.

AEGEE Iași este o organizație non-guvernamentală și numără în prezent 40 de membri, recrutând noi membri de două ori pe an.

Iuliana LEONTI

Operație pe circuit deschis

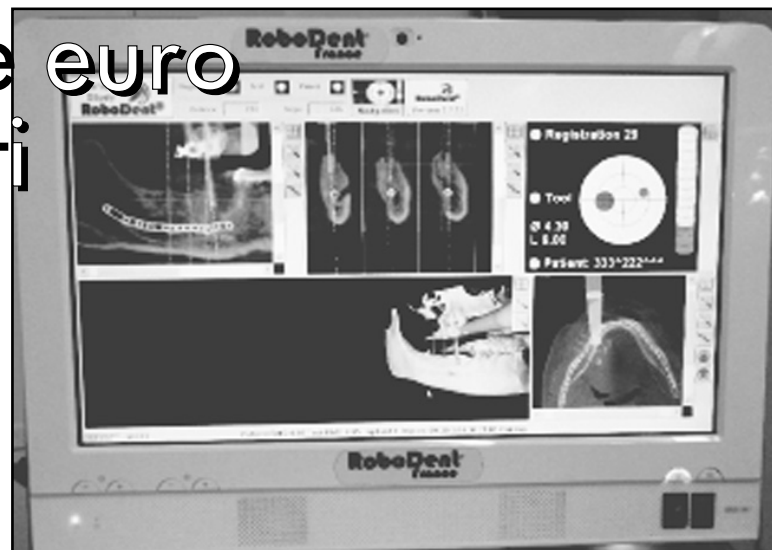
Robot de 70.000 de euro pentru viitorii dentiști

- dispozitivul este deja montat și urmează să intre în funcțiune peste câteva săptămîni

RoboDent, cel mai avansat robot din domeniul medicinei dentare a fost inaugurat săptămîna trecută la **Facultatea de Medicină Dentară (FMM)** a **Universității de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” (UMF)** din Iași. Acesta este unic în România, iar în **Europa** mai există două astfel de dispozitive, în **Franta** și **Germania**, performanțele lui fiind comparabile, conform specialiștilor, cu aparatura de ultimă generație din domeniul neuro-

chirurgiei.

„Este un robot cu ajutorul căruia, prin softurile pe care le are, se poate simula aproape în întregime patologia dentară, în așa fel încît pentru rezidenți și pentru studenți acoperă mai ales partea de pregătire practică, unde numărul de pacienți este tot mai redus” a declarat prof. univ. dr. **Vasile Astărăstoaie**, rectorul UMF. Acesta a mai precizat că dispozitivul va putea folosit și în intervențiile chirurgicale

Mașină care ar putea reduce cazurile de malpraxis

stomatologice care necesită o precizie sporită, evitînd astfel riscul de a se produce un caz de malpraxis. De asemenea, robotul are un sistem de simulare asistată 3D, acesta fiind capabil să verifice acțiunile celui care îl manevrează și să comunice eventualele erori.

Achiziționat în cadrul proiectului european „Centru de formare specialiști și resurse în reabilitare orală”, condus de prof. univ. dr. **Norina Consuela Forna**, decan al FMM, **RoboDent** a

costat aproximativ 70.000 de euro. Proiectul este cofinanțat din **Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POSDRU)**. Rectorul UMF a mai adăugat că dispozitivul a fost deja montat, iar în câteva săptămîni, rezidenții și studenții vor putea începe să îl folosească în activitățile practice.

Iulian BÎRZOI

Proiecte de cercetare, cu bani de-acasă

- pentru dosarele aprobate se vor acorda 15.000 de lei pe an

Începînd din acest an, **Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” (USAMV)** din Iași lansează un proiect din fonduri interne care prevede susținerea, din punct de vedere material, a lucrărilor de cercetare științifică inițiate de studenți. Conducerea **USAMV** a deschis acest program la începutul lunii februarie a acestui an, iar cererile s-au depus pînă luni, 4 februarie.

Evaluarea lucrărilor de cercetare va fi realizată în două etape. Etapa externă presupune examinarea proiectelor de către alte instituții de învățămînt superior agronomic, din **București**, **Cluj-Napoca** și **Timișoara**. „Se face întîi o evaluare de către profesorii din alte trei centre universitare, în funcție de natura proiectului, fiindcă dacă nu

avem, spre exemplu, un specialist bun la **București** în **Medicină Veterinară**, trimitem proiectul respectiv la **Cluj**. Rectorul va desemna universitățile care vor face evaluarea, urmînd apoi evaluarea internă, de aproximativ o lună”, a declarat prof. univ. dr. **Constantin Leonte**, prorector responsabil pentru activitatea de cercetare la **USAMV**.

La această a doua etapă vor participa proiectele care au acumulat în prima fază cel puțin 25 de puncte din 50. Comisia va fi numită și în acest caz de către rectorul **USAMV**, prof. univ. dr. **Vasile Vîntu** și va fi compusă doar din profesori ieșeni care vor examina din nou cererile înaintate. „Doar cei ce nu au ajuns la vîrsta de 36 de ani vor putea beneficia de susținerea financiară oferită din fondurile proprii ale universității, iar aceștia, la rîndul lor, au voie să cheltuiască doar pe reactivi (n.r. : agenți chimici), aparatură de cercetare sau pe deplasări fără diurnă”, a adăugat prof. univ. dr. **Constantin Leonte**. Contractarea va fi posibilă doar după perioada de contestații prevăzută pentru cei ce au depus cererile și nu au primit aprobare, între 25 și 27 martie.

Proiectul de finanțare cuprinde toate cele patru domenii, **Agricultura**, **Horticultura**, **Zootehnia** și **Medicina Veterinară**. Pentru fiecare dintre aceste patru domenii pot fi alese maximum patru proiecte de cercetare, ceea ce înseamnă că se pot depune 16 cereri pentru o finanțare de cîte 15 000 de lei pe an, timp de 24 de luni.

Daniela VORTOLOMEI

Numai pînă la 36 de ani

Scurtmetrajele românești pe ecranele lumii

- cea mai bună peliculă cu temă francofonă va fi premiată cu 250 de euro

Pînă pe 5 martie se fac înscrieri pentru **Festivalul de Foarte Scurt Metraj** care se va desfășura în perioada 25 – 28 aprilie, cu sprijinul **Institutului Francez Iași (IF)**. Acest concurs vizează filme de toate genurile, care nu depășesc durata de trei minute. Evenimentul se desfășoară simultan în 70 de orașe de pe glob. Dintre acestea, 25 sînt din **România**, la care se adaugă orașe din **Republica Moldova**, **Ungaria** și **Slovacia**. Proiectul este coordonat în **România** de **Institutul Francez din Cluj-Napoca**.

În luna martie, un juriu format din membri ai rețelei culturale franceze și specialiști în audiovizual vor selecta 20 de filme care vor alcătui selecția finală a festivalului din **România** și care vor fi proiectate simultan în toate orașele participante. „În aprilie, festivalul va avea loc în Atrium Palas, iar participarea la concurs este gratuită. De asemenea, înscrierile, care erau inițial programate pînă pe 28 februarie au fost prelungite cu aproape o săptămîna”, a declarat **Dan Daia**, responsabil proiecte culturale și comunicare la **IF**. Cele mai bune filme din concurs vor fi premiate atît de juriu, cît și de spectatori, aceștia avînd posibilitatea să voteze pentru a se acorda „Premiul publicului”. În plus, **Organizația Inter-**

națională a Francofoniei va oferi un premiu în valoare de 250 de euro celui mai bun film românesc care promovează limba franceză sau care tratează tema drepturilor omului, a păcii sau democrației, diversității lingvistice și culturale sau a educației și formării profesionale. O selecție a celor mai bune filme românești va fi propusă pentru etapa mondială a **Festivalului de Foarte Scurtmetraj** din 2014. „Anul acesta două dintre filmele propuse anul trecut vor participa la etapa internațională”, a mai adăugat **Dan Daia**.

Gala oficială de înmînare a premiilor va avea loc la **Paris** în luna mai. **Festivalul de Foarte Scurt Metraj** a fost organizat pentru prima dată la **Paris**, în 1991, iar în **România** prima ediție a avut loc în 2007.

Iuliana LEONTI

Despre francofonie, în cel mult
trei minute

Victorie fără tribut

Clasificarea universităților a fost anulată în instanță

● Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava a câștigat procesul, dar a renunțat la daunele cerute inițial

Miercuri, 28 februarie, **Ministerul Educației Naționale (MEN)** a pierdut procesul intentat de către **Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava (USV)**, în care erau contestate rezultatele clasificării universităților din toamna anului 2011. Astfel, **Curtea de Apel Suceava** a dat câștig de cauză institutiei de învățământ superior anulînd **Ordinul nr. 5262/ 5.09.2011**, care oficializa rezultatele clasificării și **Ordinul nr. 3998/ 05.05.2012**, privind metodologia de alo-

care a fondurilor bugetare pentru finanțarea de bază a universităților în 2012.

În 2011, instituțiile de învățământ superior din **România** au fost împărțite în trei categorii: de cercetare avansată și educație, de educație și cercetare științifică și instituții centrate pe educație. Fiind încadrată în ultima categorie, **USV** a primit locuri mai puține la masterat, nu a putut să desfășoare studii de doctorat și i-au fost acordati mai puțini bani din finanțarea de bază. Însă, pentru soluționarea mai rapidă a procesului, conducerea institutiei de învățământ superior a renunțat la suma de 4,6 milioane de lei pe care a cerut-o inițial ca prejudiciu. „Orice câștig în fața instanței este o victorie dar nu toată viața noastră se rezumă la bani. Și nu toată activitatea noastră se rezumă numai la bani. Ministrul Funeriu a avut o inițiativă foarte bună, dar din păcate implementarea a lăsat de dorit. Întotdea-

Pînă acum, instituția ocupa un loc în primii 24

una am fost clasificați și înaintea acestui demers în cadrul fostului Consiliului Național al Cercetării Științifice în Învățământul Superior, doar că ani la rîndul am fost situați în pozițiile de la 18 – 24 și deodată alte criterii au arătat altceva. Dar nu locul pe care-l ocupăm noi e problema. Noi am contestat modul în care s-a făcut respectiva clasificare; nerespectarea legii”, a declarat prof. univ. dr. ing. **Valentin Popa**, rectorul **USV**.

Mai mult, acesta a respins acuzele conform cărora noua conducere a ministerului nu s-ar fi prezentat la proces pentru a putea exista un precedent legal care să invalideze clasificarea. „Minis-

terul a prezentat exact aceleași hîrtii pe care le-a prezentat și cel condus de domnul Funeriu cînd a fost dat în judecată pentru suspendarea ordinului, nici mai multe, nici mai puține. Oficiul juridic al lui nu se poate prezenta altfel în fața judecătorilor. Nu funcționează principiul «hai că nu te-ai apărut», astfel de voci nu pot fi caracterizate într-un mod academic”, a precizat prof. univ. dr. ing. **Valentin Popa**.

MEN poate face recurs la aceasta decizie la **Înalta Curte de Casație și Justiție** pînă pe 14 martie.

Cătălin HOPULELE

Din „Tudor” se ascultă știrile studenților

● peste o săptămînă va exista și o grilă fixă de programe

Asociația Studenților și Absolvenților Facultății de Construcții și Instalații din Iași (ASAFCI) a lansat vineri, 1 martie, **Radio ASAFCI**, un post de radio online. „Este un proiect la care ne-am gîndit recent. Va emite 24 din 24 de ore, cu programe de divertisment, dar și informative. Vom avea emisiuni în direct cu invitați din mediul academic, dar și oameni mai puțin cunoscuți cu care vom discuta despre probleme studentesti”, a declarat **Alexandru Bîndar**, președinte **ASAFCI**.

De asemenea, acesta plănuiește ca pe viitor să lucreze și cu diferite organizații din toată țara, cu sprijinul **Uniunii Studenților din România (USR)**, a cărei membră este și **ASAFCI**. „La început l-am gîndit ca pe un radio al organizației noastre, dar avînd în vedere că în 2012 am intrat în **USR**, am decis să colaborăm și cu alte organizații, de la Timișoara sau Cluj de exemplu”, a adăugat **Alexandru Bîndar**. Acesta a explicat că grupările studentesti vor trimite informații din centrele lor universitare prin intermediul unor înregistrări, care vor fi ulterior difuzate.

Deocamdată, postul nu are o grilă de programe fixă, acesta fiind deocamdată în perioada de testare. „Nu avem o listă de emisiuni stabilite, pentru că am început să emitem de cîteva zile și vrem să vedem cum vor răspunde studenții la el, ce-și doresc ei să asculte. Cred că într-o săptămînă o să așezăm o grilă fixă de programe și emisiuni”, a precizat președintele **ASAFCI**.

Radioul emite din sediul asociației, situat în **Campusul „Tudor Vladimirescu” din Iași** și poate fi accesat de pe site-ul asociației.

Paul ANDRICI

Artele ieșene, puțin vizibile în Europa

● punctele tari ale institutiei de învățământ sînt relația profesorilor cu studenții și diversitatea domeniilor

În perioada 26 februarie – 1 martie, la **Universitatea de Arte „George Enescu” (UAGE)** din **Iași** a avut loc a doua vizită a reprezentanților **Asociației Universităților Europene (EUA)** din cadrul procesului de evaluare a universităților din **România**. Vizita a avut ca scop stabilirea punctelor tari, dar și slabe ale universității și întocmirea unor recomandări în vederea îmbunătățirii activității din instituția de învățământ.

„Evaluarea nu este una rigidă. În

Creativitatea, sub lege

prima vizită au remarcat că facultatea relaționează bine cu comunitatea locală și regională, studenții și profesorii fiind implicați în activitatea culturală a Iașului, dar și a Moldovei, prin cercetarea științifică și activitatea artistică”, a declarat conf. univ. dr. **Doru Albu**, prorector responsabil cu activitatea didactică la **UAGE**. Acesta a mai adăugat că una din recomandările membrilor **EUA** a fost aceea de a fi create standarde proprii ale universității, cum ar fi indicatori de calitate și implementare, însă „noi sîntem destul de încorsetați de legislație, o observație a lor fiind chiar faptul că sînt schimbări frecvente la acest capitol”. De asemenea, s-au primit îndrumări ca universitatea să se integreze mai bine în mediul academic european, să devină mai vizibilă pe această piață.

„Cel mai tare punct este faptul că **UAGE** e singura din **România** care cu-

prinde toate cele trei domenii, muzică, teatru și arte vizuale”, a declarat conf. univ. dr. **Aurelian Bălăiță**, prorector responsabil cu cercetarea științifică. Totodată, acesta a mai subliniat că există rezultate bune în privința implementării sistemului **Bologna**, iar infrastructura s-a dezvoltat bine în ultimii cinci – zece ani. „S-a remarcat o relație bună între profesori și studenți, dar trebuie însă să ne punem mai bine la punct părțile de structurare tehnică, procesele care pun în evidență calitatea învățămîntului, cercetarea. Să fie mai bine scrise și argumentate”, a explicat prof. univ. dr. **Atena Elena Simionescu**, rector al **UAGE**.

Prima vizită de evaluare avut loc între 4 și 6 decembrie, anul trecut. În urma acestei ultime vizite, care vizează universitățile de educație și cercetare științifică și creație artistică, va fi întocmit un raport de evaluare, urmînd ca universitatea să primească un set de recomandări.

Luiana LEONTI

Muzeele care-și schimbă fața

● sînt vizate toate cele 15 case memoriale și colecții

Opt echipe de studenți ai **Universității „Alexandru Ioan Cuza” (UAIC)** din **Iași** și de la **Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași** se vor întrece în proiecte menite să pună **Muzeul Literaturii Române (MLR)** din **Iași** pe harta turistică a orașului. Aceștia s-au înscris în proiectul „Revitalizarea Imaginii MLR” inițiat de comunitatea de dezbateri **Cafeneaua publică** și **Fundația Comunitară**, care presupune schimbarea strategiei de promovare a celor 15 case memoriale și colecții din complexul muzeal **MLR**.

Echipele, avînd de la doi pînă la nouă membri, au participat joia trecută, pe 28 februarie, la o întîlnire cu scriitorul **Dan Lungu**, directorul **MLR**, în cadrul căreia li s-au oferit informații în legătură cu direcția de promovare urmărită de reprezentanții institutiei. „Printre lucrurile care ne-ar interesa se numără cîteva propuneri de trasee turistice prin oraș care să cuprindă și muzeele noastre. Ar fi util să lucreze puțin la vizibilitatea acelor muzeee puțin vizitate, de pildă Casa «G. Topîrceanu», Vîla Sonet sau Casa «Otilia Cazimir», a declarat **Dan Lungu**. Studenții vor avea timp de documentare pînă pe 8 martie, data limită de predare a proiectelor.

telor.

Acestea vor fi ulterior prezentate în fața publicului, la cea de-a VIII-a întîlnire a **Cafenelei Publice**, pe 15 martie, în cadrul unei dezbateri pe tema „Marketing-ul și instituțiile de cultură: Antiteză sau necesitate?”. „În urma acestui eveniment, un proiect va primi o finanțare de 200 pînă la 1000 de lei, pentru implementarea integrală a lui sau doar a unei componente”, a explicat **Ioana Pasat**, organizator de evenimente la **Cafeneaua Publică**.

La dezbaterea de pe 15 martie va participa și **Beatrice Rancea**, manager **Operei Naționale Iași**, într-o discuție despre situația actuală a instituțiilor de cultură din **Iași**.

Anca TOMA

Șah - mat

Sindromul mîndriei prostului

● Europa ne pune să sunăm la interfon

Niciodată nu am acceptat cu ușurință să îi aud pe alții cum își bat joc de **România**, dînd vina pe mentalitate și pe spațiul mioritic pentru propriile lor probleme. Niciodată nu am acceptat să fim numiți o țară de mîna a treia cînd în jurul nostru sînt atîția alții care se zbat, economic, financiar, social sau chiar și cultural fiindcă, pînă una-alta, încă putem să ne lăudăm cu o cultură originală, cu o identitate națională și cu niște valori, tăvălite cum sînt ele.

Însă săptămîna care a trecut m-a convins că vom fi șterși de pe harta **Europei** și că nu degeaba sîntem subiect de bancuri în ziarele *quality* din **Vest**. Cînd i-am văzut pe ministrul afacerilor externe **Titus Corlăteanu** și prim-ministrul **Victor-Viorel Ponta** făcînd declarații belicoase împotriva unei uniuni care, văzînd tăvălugul politic din țara noastră, n-ar vrea să ne deschidă porțile **Schengen**-ului. Și declarațiile din categoria „dacă nu ne primiți acum nu vom mai vrea noi după aceea” sau „ne așteptam la asta de la **Germania** pentru că sînt mină în mină cu **PDL**-ul” nu arată decît o imaturitate și un orgoliu atît de prostesc încît nu și-ar găsi locul nici printre copiii de grădiniță. Fiindcă nu vor „să intrăm cu mîna întinsă în **Schengen**”, mai marii statului nu reușesc să înțeleagă de ce, pe rînd, **Olanda**, **Germania** și chiar **Franta** încă vor să ne pună să ne ștergem pe picioare înainte să calcăm în **Europa**. Că ne pun să sunăm la interfon și nu vor să ne dea o cheie de rezervă.

Puneti-vă, în schimb, în locul acestora. Au aceeași încredere în noi cum avem la rîndu-ne în vameșii de la granițele noastre. Au aceleași rezerve pe care le avem și noi de fiecare dată cînd trecem frontiera și trebuie să lăsam cîte-o „atenție” ca să nu ne verifice în toate bagajele, să putem să luăm un litru de votcă în plus, un cartuș de țigări mai mult. Granițele noastre sînt ca niște site în care rămîne prins cîte ceva doar dacă nu sînt spălate și se astupă găurile.

Vă mai amintiti discuțiile despre „regi” și „regine” din urmă cu doi ani, cînd, vorba aceea, am încercat să curățăm vămile și să radem toată corupția din ele? Gîndiți-vă că granițele noastre devin granițele uniunii și că regii și reginele noastre devin împărați și împărăteșe internaționale. Pentru că da, domnule **Corlăteanu**, da domnule **Ponta**, noi avem mai multă nevoie ca ei să ridice granițele decît au ei nevoie de problemele noastre. Pentru ei e mai simplu să închidă robinetul la **Ungaria**, iar noi am vrea să-l mutăm la **Prut** și la **Dîmbovită**. În condițiile în care în **Europa** se vorbește deja despre destrămare și instabilitate, de ce ar vrea să ofere liberă trecere unora care, înainte de a-și struni granițele, nu sînt în stare să-și stăpînească aleșii?

Cătălin HOPULELE

● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ● PULS ●

Cu o floare se face primăvară

Vinerea trecută domnișoarele și doamnele care au trecut cu mașina prin fața Universității „Alexandru Ioan Cuza” au avut parte de o surpriză din partea Poliției Rutiere. Femeilor din spatele volanu-

lui li s-a cerut să tragă pe dreapta, dar nu pentru a fi amendate ci pentru a li se oferi o floare împreună cu urarea de a avea o primăvară frumoasă. Salutăm inițiativa chiar dacă în anii trecuți bugetul le-a permis polițiștilor să ofere doamnelor garoafe, nu floricelele mici și galbene.

Au înmugurit boxele

Cum a dat un pic colțul ierbii, cum au început și petrecerile de prin cămine. Săptămîna trecută, aproape seară de seară, studenții din **Titu Maiorescu** au avut grijă să ne inunde cu muzica din difuzoarele date la maximum. Sîntem mulțumiți

că măcar au diversificat genurile și nu mai răsună mereu doar vocea lui **Salam**. Acum și **Connect-R** îi face concurență.

Din cei șapte ani de-acasă

Nu ne mai miră că studenții lasă în urma lor mizerie și nu folosesc coșurile de gunoi chiar da-

că sînt la un pas de ei. Totuși este un eveniment cînd cineva decide să ajute doamnele de serviciu și să măture în locul lor. O studentă din **C2** a decis să facă curățenie la fumoar. Îi respectăm gestul și sperăm ca mai mulți tineri să-i urmeze exemplul.

Un mărtișor cît o primăvară

Cojoacele babei Dochia, vîndute la tarabă

După o iarnă strașnică, Dabia am așteptat să ne lăsăm fularele în casă și să ne înlocuim paltoanele cu ceva mai lejer, în înfîia zi oficială de primăvară. Și chiar dacă am fost învățați de educatoare că primele semne ale venirii sale sînt berzele, ghiociei, și iarba verde, am descoperit mai apoi că nu-i chiar așa. Am colindat orașul săptămîna trecută, am stat, i-am privit, apoi le-am aflat povestea celor care ne vînd primăvara la bucată.

„Sînt din flori naturale”, rostește femeia de fiecare dată cînd cineva se apropie de masa acoperită de lădițe din plastic, burdușite cu mărtișoare. De cîțiva ani vine în același loc și le vinde cot la cot cu comercianții care își aranjează tarabele în **Păcurari**. Își cere scuze că nu recunoaște după chip cumpărătorii, „știți cum e, mai degrabă îl recunosc clienții pe vînzător decît invers”.

Este singura care a despletit pe masă primăvara, aceea cu flori de cîmp liliachii sau albe, mărune cît să le strîngi într-un pumn de copil. „Fac fiecare măr-

● cîțiva copii cu ghiozdane în spate găsesc mărtișoare cu Mario ● pe un mic afiș citesc că le pot cumpăra la bucată, pahar, kilogram sau chiar litru

La sădit de Angry Birds

● e singura femeie dintre comercianți, iar vocea îi este acoperită glasurile răgușite ale bărbaților

tișor unicat, din flori plantate de mine. Nu îmi plac țigănelile astea care se vînd pe-aici”. Le așază pe bucăți mici de carton, răsfire ca într-un buchet sau într-un ghiveci cît un dop de plută, acoperit cu o pînză aspră. Plantele pe care le sădește an de an în aprilie seamănă cu niște fire de levănțică. Cînd se înalță tulpina, le taie cu foarfecele și „trebuie puse la uscat neapărat cu florile în jos, ca să se poată deschide”. Într-o cutie, pe cîte un pătrat alb din carton, sînt capsate roto-coale de petale cărămizii sau galbene de imortelă. Pe acelea mărturisesc că „le tai fără tulpină pentru că se ofilește, doar coroana se usucă cum trebuie”. Mai are adunate într-o parte un soi de broșe „la care primiți și plic”, iar de fiecare dată cînd cineva scormonește prin mărtișoare, îi întinde cutia mai apoape.

Se lasă de pe un picior pe celălalt și își îndeasă bărbia în gulerul gecii, însă

ochii tineri îi fug înspre ceilalți vînzători. E drept, la masa cu urși și inimi din plus, căni în seturi de cîte două și vase în culori pămîntii care aduc mai mult a suveniruri, se opresc cei mai mulți trecători. E singura femeie dintre comercianți, iar vocea îi este acoperită de glasurile răgușite ale bărbaților care exclamă cîte un „poftiți la mărtișoare!”.

La taraba de lîngă semafor, printre feline de jucărie înepenite în coșuri de paie și îngeri din ceramică, cîțiva copii cu ghiozdane în spate găsesc mărtișoare cu Mario și **Angry Birds**. Cînd se apropie cîte un cumpărător, vînzătorul începe a-și potrivi marfa pe rafturile improvizate. Ba scoate cîte un heruvim din plasticul transparent, ba își trece mîna prin cutia cu chitibușuri în toate culorile sau netezește cîte o pisică ce pare împaiată. Ea, femeia ale cărei mărtișoare sînt florile, stă cu degetele împreunate în spatele mesei. Nu strigă, nu cheamă, așteaptă doar ca o pereche de ochi să o observe. Și atunci le spune doar că „sînt toate din flori naturale”.

Cătălina DOBROVICEANU

Hai la moșu' să-ți dea mărtișoare

„Ai să dai samă doamnă”

● moșu știe că n-am destui bani, și-și întoarce privirea către o țigară

„Păi da' cum doamnă să faceti așa?” o apostrofează doi bătrîni pe o femeie ce și-a pus fetița să vîndă mărtișoare la un leu, care, dacă ar fi să te iei după scrisul de pe cutie, au fost făcute de mîinile micute ale acesteia, după ce s-a întors acasă de la grădiniță. Ceilalți trecători de pe **Lăpusneanu** sînt nepăsători și se îngîrădesc la tarabele meșterilor, acompaniați de muzica de acordeon a unui țigan din fața **Cafenelei Vechi**.

Mărtișoare la kilogram

Chiar lîngă cortul de sub care vînd două educatoare, un domn cu barbă albă și stufoasă privește dezamăgit și cu ochii umflați a somn cum oamenii trec prin fața sa, se minunează de produse, însă după ce află prețurile doar multumesc și pleacă mai departe. Nea **Eugen** nici nu-și mai amintește de cînd s-a apucat de făcut mărtișoare sculptate cu precizia unui chirurg în bucătele mici de lemn, însă îmi spune că a pus suflet în fiecare. Îl întreb de unul pe care pare să aibă pictat un copac gol, de toamnă, cu niște ramuri vrednice pentru a fi pus în fața unei case de vrăjitoare. Moșu știe că n-am destui bani cît să-l cumpăr, și-și întoarce privirea către o țigară pe care și-o aprinde; „Cît stau la fiecare depinde de lemn și de modelul pe care vreau să-l fac”, îmi spune acesta așezîndu-se pe un scaun din plastic, evitînd să se uite la mine.

La cîțiva pași distanță, lui tanti **Maria** îi face plăcere să-i zîmbească fiecărui trecător și să le dea sfaturi în

legătură cu ce-ar trebui să le cumpere celor dragi, vîntul de afară nepuțin să egaleze mîndria femeii pentru fiica sa, care a și creat minunățiile de pe masă. „Dacă ați zis că domnișoarei îi place albul și albastrul, uite broșa asta. Iar inelul ăsta se potrivește perfect. Sau uite pandantivul ăsta cu cheite de ceas. E unicat, sînt sigură că i-ar plăcea”, îmi recomandă femeia, adîncindu-și mîinile în buzunarele unui palton prăfuit.

La ultimul cort dinspre clinică, nea **Costică** „Curelaru” ascunde repede sticla de **Noroc** în spatele unor cutii, cît îi arată unui domn niște curele. Specializarea bătrînelului sînt mărtișoarele din piele, iar pe un mic afiș citesc că le pot cumpăra la bucată, pahar, kilogram sau chiar litru, găsindu-se cîteva chiar și pentru „cîini, căței, dulăi, și alte javre”. Undeva pe jos, printre petice de piele îl vîd și pe **Gigel**, un pietroi de vreo cîteva kilograme, frate cu **Pandele**, care stă la cîteva palme distanță. Tanti **Eugenia**, soția lui nea **Curelaru** nu-mi poate explica prea bine ce e cu **Gigel**, spunîndu-mi că nu a fost ideea ei, și mă trage către niște mărtișoare în formă de floare, așezate în cutii de pizza și de prăjituri. Însă nici ea nu preia are chef de vorbă și își mai strînge o dată baticul în jurul urechilor în timp ce fugărește o cersetoare; „da' ce, tu nu vezi că eu vînd mărtișoare cu un leu? De unde vrei să-ți scot tie o piine acuma? Hai huș, huș!”. Nu e multumită nici de curelar, care încearcă să vîndă o piele cu cinci lei. „Bă tu ai înnebunit!” exclamă aceasta supărată, ridicînd o mîna la șold, însă în zadar căci nea **Costică** mai scoate un rînd de curele. „Uitați, astea simbolizează dragostea și prosperitatea”.

Iulian BÎRZOI

Nomadul tarabelor din piețe

● taraba lui este plină cu tot felul de figurine din plastic, cauciuc sau sticlă, toate viu colorate și legate cu snur

Privit de sus, păculețul din **Alexandru** pare cucerit de ciupercute de toate culorile care ies din betonul acoperit încă, pe ici pe colo, de zăpadă. Sînt umbrele care apără mărtișoarele de stropii de ploaie și lapoviță care încă mai cad răzlet, ca dintr-un fund de sac mîncat de molii. „Dacă iei mai multe îți fac reducere”, spune răgușit un bărbat îmbrăcat cu o geacă de piele, ruptă din loc în loc și din care ies mănunchiuri de căptuseală, cînd vede că mă uit atent la obiectele așezate pe masa din fața sa. Își suflă în pumni, apoi freacă viguros palmele să se încălzească.

Taraba lui este plină cu tot felul de figurine din plastic, cauciuc sau sticlă, toate viu colorate și legate cu snur împletit în alb și roșu. „Costele, lasă reducerile că furi tot clienții”, îl dojenește rîzînd femeia durdulie din dreapta sa. Dar bărbatul cu nasul mare și cîrm și f a ț a acoperită de crătere de la vărsat de vînt nu o bagă în seamă. E obișnuit cu glumele „pietarilor” pentru că așa își cîștigă traiul. „De aici îmi iau piinea. Toamna-s în piață, la zarzavaturi, iarna mai vînd carne sau brînză în hală, iar primăvara-s cu mărtișoarele”, spune tare acesta, dansînd de pe un picior pe altul, să se încălzească.

Iubirea dintre teighele

Nu el este cel care meșterește obiectele pe care le comercializează ci le cumpără „angro” de pe unde apucă „și de unde-i marfa mai ieftină”. Așa face și cu ardeii, roșiile sau gogoșarii pe care îi vinde în piață. „Îmi iau prin mai o masă în piață și marfă găsesc eu de unde să iau. Marfă nu este? De-ar fi cine să o ia”. Oțtează lung, mai așază cîteva pachetele pe tarabă care i se păreau că stau strîmb, apoi își aprinde o țigară. „Sînt de import, de peste Prut”, rîde acesta tremurînd, apoi își încheie mai strîns geaca care trosnește dintr-o cusătură. „Se rupe și sărăcia asta”, zice acesta cu năduf și înjură apoi scurt și apăsător.

Are trei copii și „o nevastă urîță, fudulă și rea de gură. Da-i gospodină și nu stă o clipă. Acumă să-mi trimite mîncare”, își freacă acesta iar mîinile, a nerăbdare însă. A cunoscut-o tot în piață și s-au căsătorit la trei luni după ce s-au întîlnit prima dată. „Erau alte timpuri atunci. Dacă o începeai, o luai. Nu erau prezervative sau avorturi ca acumă”, spune bărbatul încet. „D'a ce? Voi ai să

zbori din floare în floare și din pat în pat?”, îi răspunde la remarcă femeia grăsuță care pînă atunci mîngîia un ciine roșcat covrigit lîngă picioarele ei. „Lasă, bine că ți-s băieții sănătoși”, continuă aceasta făcîndu-i cu degetul, așa cum arăți unui copil care a făcut o șotie. „Multumesc lui Dumnezeu, așa-i. De cînd îi știu, o pastilă n-au luat”, spune cel apostrofat în timp ce-și face cruce, apoi oțtează. „De i-aș vedea la casa lor!”. Mă desprind cu greu de bărbatul vorbăret de la toneta cu mărtișoare. Mi-ar mai povesti căci „așa mă mai încălzesc și eu.” Nu i-am cumpărat figurinele ornate cu snur împletit în alb și roșu, dar mi-a dăruit fragmente din viața lui din spatele meselor din tîrg.

Andrei MIHAI

Negustorul de podoabe împletite

● nu a făcut prea multe sute de lei pînă la amiază, dar e mulțumit că lumea vine să cumpere de la el

Pe cotloanele din Podu Roș, oamenii își împletesc mărtișoarele din propriile mîini, ce se strîng ca un ciorchine în jurul tarabelor ruginite. E gălăgie ca după un roi de albine, iar tarabele sînt pline de flori care își așteaptă răpitorii de polen în schimbul cîtorva lei. Acolo, nea **Mihai** stă cu mîinile în buzunar, înfodolit pînă în gît lîngă trecerea de pietoni și analizează tot. Dar nu spune ceea ce gîndește, doar dă din cap cu subînțeles. Nu a făcut prea multe sute de lei pînă la amiază, dar e mulțumit că lumea vine să cumpere de la el pentru că are modele simple și ieftine și pentru că nu se întinde la vorbă prea mult.

Spre deosebire de vecinii lui de tarabă care ademenesc puhoiul de lume care trece pe acolo cu „veniți aici, mărtișoare cu inițiala numelui și cără-

buși”, el își așteaptă liniștit cumpărătorii. Răspunde scurt că unul costă un leu sau doi, iar cînd îl întrebi dacă sînt făcute de el sare din scaun și începe să explice. „Uitați, nu e cine știe ce model, ușor de lucrat, dar cît contează că e făcut de mîna”, spune arătînd spre o împletitură micuță, de fir alb cu roșu, legate ca într-un cerc. Mai adaugă că el preferă simplitatea, de asta nu o să găsească la el decît modele nesofisticate, „pentru toată lumea, care pot fi purtate și de bărbați.” Mai are numai o țigară în pachet și o jumătate de piine pe masă și parcă le măsoară din ochi pe care din ele să le ia în mîna mai întîi. Renunță după cîteva clipe de gîndire și privește din nou spre locul de unde vine huruitul motoarelor și al claxoanelor.

Primăvara într-o țigară

Pentru că primește aceeași întrebare de cîteva ori la rînd, unui grup de fete le spune amuzat că le vinde ieftin „să-și facă și el safteaua”, chiar dacă discuția are loc pe undeva pe la finalul zilei, iar de cumpărători nu a dus lipsă. Se plictisește și „trebuie să mai facă ceva o glumă, să mai treacă timpul.” Pe tarabă mai stau răsfire feli-citări pentru mamă, soră sau colegă cu urări de 1 martie, pe care tot pe bani puțini le dă. Nu face avere, însă se gîndește și la faptul că cineva trebuie să o facă și pe asta. „Altfel cum s-ar mai simți primăvara chiar din prima zi a lunii”, îmi spune el încet, ca pentru sine. S-a hotărît, dintre piine și țigară o alege pe cea de-a doua, așa că își lasă soția, o femeie mică și negricioasă pe locul său. „Hai că banii pentru ce vinzi cît fumez eu o să fie ai tăi.”

Mădălina OLARIU

Numai bursa dac-ar fi mai mare

Doctoratul, trei ani la stat, patru acasă

● justificarea pe baza căreia s-a propus inițiativa legislativă pornește de la o afirmație falsă ● această amânare este deja reglementată de către Legea Educației Naționale

Doctoratul începe să se întoarcă la forma pe care o avea înainte de a deveni cel de-al treilea ciclu al sistemului Bologna. Conform unui proiect de lege votat aproape în unanimitate de către Senatul României, doctoranzii își pot amîna susținerea tezei în fața unei comisii pînă la patru ani după finalizarea celor trei ani de studiu finanțați de către stat. Astfel, pregătirea lucrării de diplomă poate dura pînă la șapte ani, timp suficient pentru ca un doctorand să îndeplinească norma de articole științifice și participări la conferințe cerută de către Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare. Cît despre importanța acestei decizii, părerile reprezentanților universităților ieșene sînt împărțite. Dacă unii consideră proiectul ca fiind o „făcătură” și că s-ar realiza o competiție neloială între studenții care termină la timp și cei care termină în șapte ani, alții argumentează că cercetarea și experimentele pot dura uneori mai mult și că măsura vine în sprijinul doctoranzilor.

Proiectul de lege a fost adoptat de către Camera Deputaților pe 26 iunie 2012 și de atunci a fost înscris de 11 ori pe ordinea de zi a plenului Senatului, cameră decizională, pînă cînd, pe 19 februarie, a fost adoptat. Proiectul modifică articolul 12 din **Legea nr. 288/2004** privind organizarea studiilor universitare. În noua sa formă, acesta prevede că „studiile universitare de doctorat au, de regulă, o durată de trei ani. În situații speciale, cînd tematică abordată necesită o perioadă mai mare de studiu sau experimentare, durata poate fi prelungită cu 1-2 ani, cu aprobarea Senatului universitar, la propunerea conducătorului de doctorat. Susținerea tezei de doctorat se poate face în termen de maximum patru ani de la terminarea studiilor universitare de doctorat, cu acordul Senatului universitar și al conducătorului de doctorat.”

Una dintre problemele reclamate de către reprezentanții instituțiilor de învățămînt superior este că proiectul aprobat nu intervine asupra **Legii Educației Naționale 1/2011**, ci asupra unei legi din 2004, care a fost suprascrisă odată cu publicarea **LEN în Monitorul Oficial**. „Modificarea este o făcătură, dar a trecut. Eu am atacat-o dur, inclusiv în mandatul celălalt cînd a trecut de Camera Deputaților și am invocat argumente cheie. Nici nu trebuia să intre pe legea 288 ci în legea educației în care se vărsaseră toate componentele – licență, master și doctorat. Mai mult, în noua lege, lucrurile acestea erau reglementate și para-reglementate”, a declarat prof. univ. dr. **Dumitru Oprea**, vicepreședintele Senatului de la **Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (UAIC)** și membru în comisia de învățămînt a Senatului.

Mai mult decît atît, justificarea pe baza căreia s-a propus inițiativa legislativă pornește de la o afirmație falsă. Senatorul **Mircea Grosaru**, din partea **Grupului Parlamentar al Minorităților Naționale**, cel care a demarat proiectul, pornește de la presupunerea că toți conducătorii de doctorat au renunțat la doctoratele pe care le îndrumau deja în momentul aplicării legii 1/2011. Acesta a precizat în expunerea de motive că modificarea legii 288 vine în sprijinul doctoranzilor din promoțiilor 2008-2009, care, „deși au fost îndrumați pînă în anul 2011 sau 2012, prin schimbarea conducătorului de doctorat, dintre care mulți sînt persoane ce depășeau vîrsta de pensionare, au fost nevoiți ca în ultimul an să își schimbe conducătorul de doctorat sau să finalizeze teza cu un alt profesor conducător de doctorat, în condițiile în care acesta nu avea aceeași specialitate ca și doctorandul”. De fapt, conducătorii nu au putut să

primească noi studenți spre a-i îndruma în realizarea lucrării de diplomă, dar au putut să ducă la bun sfîrșit doctoratele pe care le coordonau deja, după cum precizează articolul 284, alineatul 4. „Cadrele didactice și de cercetare care conduc doctorate se pensionează la împlinirea vîrstei de 65 de ani și pot conduce doctoratele în desfășurare la data pensionării pînă la împlinirea vîrstei de 70 de ani.” În plus, la același alineat se precizează că există posibilitatea ca profesorii care au trecut de 65 de ani să primească inclusiv noi studenți pentru a îi putea coordona, cu condiția să o facă în regim de co-tutelă cu un cadru didactic sau de cercetare care nu va împlini vîrsta de pensionare pe durata celor trei ani de zile cît doctorandul efectuează cercetarea și elaborează teza. „Se lasă la latitudinea Senatelor și inclusiv a școlilor doctorale o întrerupere sau amînare motivată, obiectivă, și nu cred că dacă cineva trece prin momente de cercetare asiduă sau situații neplăcute n-ar fi putut valorifica legea. Domnul Grosaru probabil că are o odrașă care a făcut alergie la învățătură o bucată de vreme și atunci ieșea din cărți invocînd faptul că s-au schimbat conducătorii”, a adăugat prof. univ. dr. **Dumitru Oprea**.

Această amînare sau întrerupere este deja reglementată de către **Legea Educației Naționale**, articolul 159, la alineatul 5, precizîndu-se faptul că studiile de doctorat se pot întrerupe „din motive temeinice, în condițiile stabilite prin regulamentul instituțional propriu de organizare și desfășurare a studiilor universitare de doctorat. Durata acestor studii se prelungește, în consecință, cu perioadele cumulate ale întreruperilor aprobate.”

Mai multe experimente

În cazul în care vor exista cazuri de studenți care vor primi răgazul de patru ani din partea **Senatului** universității înainte de susținerea tezei, aceștia vor avea practic o perioadă de două ori mai mare decît un student care trece fără amînări

În șapte ani se pot citi mai multe cărți

prin doctorat pentru a-și duce la bun sfîrșit lucrarea. Fiindcă, deși susținerea tezei va fi amînată, aceasta nu trebuie predată spre analiză comisiei de doctorat la sfîrșitul celor trei ani de studii bugetați. Lucrarea poate fi terminată inclusiv după șapte ani de la începerea studiilor. „Bulversăm absolut totul. Dacă iar o luăm de la capăt, ajungem să ne întrebăm: ori e școală, ori nu e școală? Dacă în patru ani nu ai susținut-o, pîi ce faci în aia patru ani? Îți întinzi perioada de pregătire? Și cum rămîne cu cei care fac teza în trei ani? Pe asta îl obligi, îl omori ca în trei ani să aibă teza gata. Ca să fie confirmat de CNATDCU îi trebuie și activitate științifică, participări la manifestări științifice, lucrări publicate și eventual chiar ISI. Iar pe celălalt îl lași șapte ani, în care poate să își facă încă două-trei lucrări și nu e o competiție loială”, a declarat prof. univ. dr. **Constantin Rusu**, președintele **Senatului UAIC**.

Pe de altă parte, prof. univ. dr. **Vasile Vîntu**, rectorul **Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad”**, susține că măsura poate veni în sprijinul candidatului la titlul de doctor. Perioada mai îndelungată de pregătire poate fi motivată de cercetare intensivă sau de nevoia repetării unor anumite experimente. „Dacă mă refer la unele dintre domeniile noastre, unde există experimente pe culturi în cîmp, dacă e o secetă și experimentul a fost ratat pîi cum să susțin teza la timp, trebuie să repet! N-aș găsi că este un lucru rău, nu consider că această prelungire înseamnă o influență negativă asupra activității doctorale pentru că majoritatea își va susține tezele imediat după ce termină, avînd în vedere că această prelungire nu este finanțată de nimeni. Iar în ceea ce privește numărul de doctoranzi, dacă aceștia rămîn în portofoliul unui profesor grefează asupra activității sale și profesorii vor trebui să depună eforturi ca doctoranzii să termine cît mai repede, și aceștia doresc ca tezele să fie finalizate în timpul rezonabil. Nimeni nu își dorește să se încarce cu doctoranzi în portofoliu deoarece numărul acestora este limitat”, a precizat prof. univ. dr. **Vasile Vîntu**.

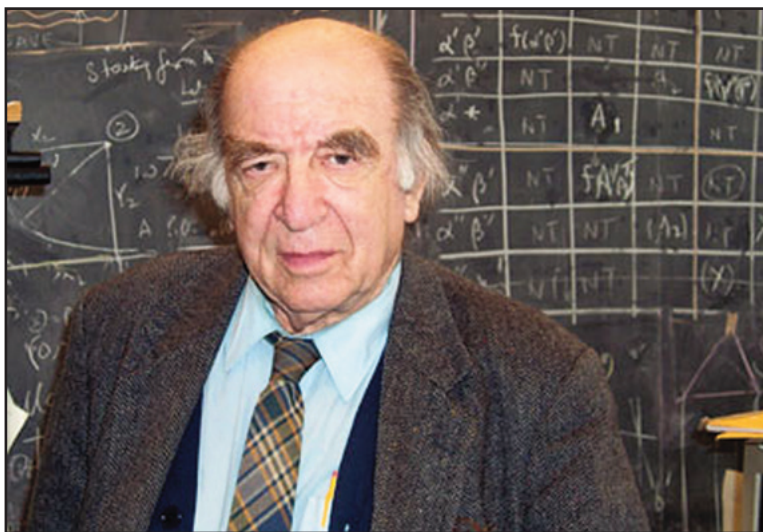
Pe de altă parte, reprezentanții universităților ieșene consideră că cea mai mare problemă a studiilor doctorale nu este reprezentată neapărat de aceste modificări ale legislației, cît de faptul că bursa nu este suficient de atractivă pentru a-i împiedica pe

doctoranzii cu potențial să plece peste hotare. „Nu aceasta este chestiunea crucială. Problema de bază rămîne motivația doctorandului, dacă alege să facă studiile acestea sau se angajează. Din fericire și din nefericire nu scrie nicăieri că nu se poate angaja cît urmează doctoratul. E o poveste care poate fi discutată la nesfîrșit. Dacă acolo face ceva asemănător cu ce face la doctorat sau dacă face ceva perpendicular. Nu se poate spune dacă e bine sau nu e bine. La Politehnică sînt unii care vin la doctorat, dar se duc și se angajează și iau un salariu de patru ori mai mare decît bursa din prima. De aceea ar fi bine ca bursa să fie suficient de mare încît să sporească atractivitatea”, a precizat prof. univ. dr. ing. **Liviu Goras**, directorul **Consiliului Studiilor Universitare de Doctorat de la Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași**.

Modificarea articolului 12 din **Legea 288/2004** nu este singura modificare a celui de-al treilea ciclu din învățămîntul **Bologna** care a stat pe biroul comisiei de învățămînt a **Senatului** săptămîna trecută. După ce a fost adoptată tacit de către **Camera Deputaților**, o nouă prevedere care presupune introducerea unei forme învățămînt fără frecvență la doctorat a fost respinsă marți, 26 februarie, de către comisie, împreună cu „o altă propunere care modifică foarte multe în lege. Au fost întoarse amîndouă cu intenția că pe legea educației să se opereze o singură dată în mai multe locuri și nu toată ziua bună ziua cîte un articol. Însă, din păcate, aceasta cu prelungirea susținerii a trecut”, a completat prof. univ. dr. **Dumitru Oprea**.

Pînă la noile schimbări ale legii educației, prof. univ. dr. **Constantin Rusu** crede că există posibilitatea ca această modificare să fie la rîndul ei suprascrisă. „S-ar putea să vorbim altă limbă peste trei luni și chestiunea această să devină lege. Domnule, să nu îl mai facem în șapte ani, să îl facem iar în 14”. Dar fiindcă această prelungire se poate realiza doar cu acordul **Senatului** fiecărei instituții de învățămînt superior în parte, discuția se mută de la onestitatea senatorilor care au votat proiectul de lege, la cea a senatorilor care îl vor aplica.

Cătălin HOPULELE

Ba avem, ba n-avem conducători

Dascăl din butoane

Circuitul școlii în sistem binar

Nu s-a culcat nimeni pe-o ureche degeaba. N-am pus capetele pe masă ca la eșafod, ci ni le-am lipit de tablete, de tastaturi luminoase, de mirajul unei învățături găsite cu motoare de căutare. Era digitală, cum ne place s-o numim, n-a adus studenți cu mai mult drag de carte, ba chiar a ciuntit din avântul de pedagog a multora din profesori. Cu ridicări de umeri neputincioase, am aruncat toți creta și ne-am trezit că am uitat nu doar să scriem, ci și să vorbim.

- universitățile și studenții au nevoie de dascăli, chiar dacă nu o știu
- îmi citea temele și le umplea de-un soi de cunoștințe ieftine
- regresăm și uităm de bunul simț
- zărise în ochii învățătorului o scripire nedeslușită

Fiecare carte își are înlocuitorul cu ecran tactil

Factor de impact? Zero

- ce pretenție poți avea ca unui câine să-i placă pâinea dacă-l hrănești numai cu fripturi?

Una dintre cele mai mari ironii ale școlii românești este goana după profesori. Dacă în liceu, în gimnaziu, elevii fug de profesori, la universitate studenții aleargă după ei. Fiindcă în învățământul superior, prioritățile se schimbă, și pentru unii, și pentru alții. Dascălii care le-au îndrumat pixul când făceau puerce pe foaie, diriginții care le ascultau problemele și le motivau absențele deși miroseau de la o postă minciuna sînt înlocuiți de profesori. Profesori care vin în fiecare zi să vorbească în fața unui amfiteatru plin ochi cu studenții, ale căror fețe se topecs una-n alta. Profesori care sînt împinși din spate să fie productivi, să cerceteze, să inoveze, dacă vor să fie plătiți.

Și dacă, din greșeală, există cadre didactice care doresc să lucreze doar cu studenții, care sînt capabili să asimileze cercetarea din domeniul lor, să o înțeleagă și să o utilizeze dar care să nu semneze în subsolul articolelor științifice, atunci facultatea îi plătește la nivelul per-

sonalului auxiliar. Adică personal dispensabil. Dacă există profesori care ar dori să-și petreacă mai mult învățînd numele studenților decît jonglînd cu factori de impact și scoruri de influență, să-și pună pofta-n cui de la o leafă de membru al corpului academic universitar. Ei vor fi plătiți ceva mai bine decît un portar.

Ce pretenție poți avea ca unui câine să-i placă pâinea dacă-l hrănești numai cu fripturi? Cum să te aștepti la activitate didactică de calitate de la un profesor care este promovat doar pentru munca din laborator și cea din fața laptopului? Cînd norma didactică devine pentru el o obligație, cum este pentru studenți prezența la seminarul, cum te poți aștepta ca el să treacă bariera catedrei? Însă dacă mai dorim ca învățămîntul să nu se transforme într-o întreprindere robotizată, trebuie să o facem.

Stimați profesori, nu ignorați cea mai frumoasă parte a vieții de dascăl pentru că universitățile și studenții au nevo-

ie de dumneavoastră, chiar dacă nu o știu. Bucurați-vă de acei cinci oameni dintr-o sută care știți că vor avea un viitor datorită dumneavoastră. Gîndiți-vă că, înțîlindu-vă, au ieșit din mediocritate. Și, ținîndu-vă strîns de gîndul acesta, nu renunțați și nu faceți concesii pentru nici o generație! Nu încetați să învățați numele studenților!

Cătălin HOPULELE

Dacă Internetul te minte

- credeam că-l controlez, dar leșinasem de mult

L-am prins. Eu cu ochii și mîinile mele l-am prins furîndu-mă. Se alintase pe lingă mine cu liniile lui pline, albe, împlinite, ferme. Îmi promitea că n-o să se lase bătut, chiar dacă uneori avea dureri de cap și-l treceau niște valuri frisonante, ca înainte de-un leșin așteptat, pregătit dar tăios. Îmi spunea că e ea și cum ai smulge un șecăr dintr-o priză fără împămîntare. Cu scînteii nevăzute. Așa, ca noi.

Îl luam peste tot de frică să nu se rătăcească în propriul circuit. L-am îmbrăcat în ceva mai deocheat, apoi ceva mai subtil, aproape vedeai prin osatura casantă, sticloasă a straielor noi. Era fericit, așa spunea. Era acasă oriunde-l duceam și se-nvătase să-mi răspundă la întrebări, să-mi țină de urît, să-mi ascundă minciunile. Doar că unul din noi mințea mai bine.

Mă lua cu el peste tot de bine ce mă legase fedeles cu toată puterea brațelor lui. Îl hrănisem cu nestire, cu întrebări analfabete, îi dădusem atîta importanță și-o înfiorătoare libertate de exprimare. Mă învățase să aștept să mă înțeleagă oricine chiar dacă dădeam surdomuțeste din mîini și citeam lumea cu ochi de orb. Fără simțuri, fără simț, credeam că-l controlez, dar leșinasem de mult ca și cum m-ar fi smuls dintr-o priză fără împămîntare. Cu scînteii nevăzute. Se furîșa în buzunarele mele, îmi citea temele și le umplea de-un soi de cunoștințe ieftine pe care mi le vindea pentru un butoi de mîndrie.

Mi-a golit toate ungherele minții și-a rămas cu mine doar de pamplezir. Mi-a vîndut atîta marfă ieftină, subțire, casantă și altora le-a spus adevăruri mai curate, limpezite în trei ape. Nu m-a mințit din rea voință, știu, ci pentru că voința mea n-a știut mai bine de-atîț.

Anca TOMA

Pîinea cea de toate zilele

- mereu ne-a dat de înțeles că ea e făcută dintr-un alt fel de aluat, mai frămîntat

Doamna Lidia m-a învățat algebră și geometrie. Vorbea ca o femeie adevărată, rotunjea sunetele colțuroase, iar teoremele rostite de ea sunau melodios și matematica nu mai părea atît de lipsită de inspirație. În cazul în care cineva din băncile din spate își permitea să pornească un zumzet în timp ce noi chinuim pixul rezolvînd necunoscute, doamna Lidia îl certa inteligent și zîmbind cu o jumătate de obraz.

Nu ne-a vorbit niciodată despre prietenia dintre elev și dascăl. Mereu ne-a dat de înțeles că ea, spre deosebire de noi, e făcută dintr-un alt fel de aluat, mai frămîntat. Dar și-a demonstrat afecțiunea față de noi prin răbdarea pe care a avut-o explicîndu-ne aceeași temă de mai multe ori sau furîndu-ne pretioasele minute din pauze recapitulînd materia. Eram mereu pregătită de lecții. Nu de frică, ci datorită distanței calculate milimetru cu milimetru după o formulă știută doar de

ea. Aproape cît să-i îndrăgesc obiectul și departe cît să-mi știu statutul.

Din Vest am luat moda de-a fi simpli, fără formalități, chiar și în școală. Însă știrile cu profesori care fac sex cu elevi sau care postează pe Internet poze în pielea goală mă fac să cred că pășim strîmb. Progresul și digitalizarea ne împing spre un comportament diferit, atît de diferit încît regresăm și uităm de bunul simț. În loc ca să folosim această bogăție de biți pentru informare, schimonosim cuvintele în abrevieri și ajungem să nu știm cum să scriem o scrisoare, fie ea și electronică, unui profesor.

Eram mereu pregătită de matematică. Nu de frică. Știam încă de la bunica că aluatul se frămîntă cu dragoste și nu cu o mînă moale, ci puternică, cu autoritate. Iar cu cît mai mult acesta e amestecat și îndesat cu atît e mai gustoasă pîinea de apoi.

Daniela VORTOLOMEI

Din linii și cercuri

- carnetul de note îi spunea tot afităa cuvinte cîte cifre binare se amestecă pe un ecran

Nu înțelesese atunci de ce primise un zece, deși se bilbiise la fiecare trei vorbe pe care le rostise. Pentru încurajare, i se spusese. Prea clar nu îi era, dar nici nu mai conta. Acel unu urmat de zero devenise deodată mai important decît simplele semne pe care obișnuia să le facă în caietul cu pătrățele pe care-l ținea înaintea de a se numi școlar. Colegii îl priveau cu respect, iar în ochii învățătorului zărise o scripire pe care nu reușise să o deslușească. Își doorea totuși, să o vadă pîlpiind mereu.

Nu știe nici acum cînd acel zece a devenit un simplu număr. Poate atunci cînd și-a dorit ca și numele lui să se termine în „-escu”. Cert este că șirul de cifre din carnetul de elev ajunsese să-i spună tot atît de multe cîte se amestecă pe un ecran cu cifre binare în fața unui om depășit de mofturile vremii sale. Apoi își zise că era mai bine așa. Să trăiască mereu după așteptări era prea

Da, știu, ecranul acela care îți vorbește acum e mai interesant. Îți oferă mai multe informații și nu te mai întreabă despre ce te-a învățat. Te scutește de tremuratul glasului înainte de a pune o întrebare și de rușinea de a nu ști. Sînt suficiente două propoziții azvîrlite într-un e-mail și un „multumesc anticipat” la sfîrșit, iar materia-i promovată. Da, vîd, sistemul tău e mai rapid și mai eficient. Dar spune-mi, studentule din viitor, știi tu ce înseamnă licărirea aceea din ochii profesorului cînd îți înmînează premiul la sfîrșit de an?

Alexandra FILIP

Trimiși de pe tabletă

- s-a cam săturat să citească tot felul de mesaje de la studenți

A învățat după ceaslov, a căutat prin mii și mii de cărți informațiile necesare atunci cînd avea de scris un referat sau de făcut un proiect. A schitat în creion și riglă sute de planuri de arhitectură, însă lucrurile stau altfel azi.

Acum își privește studenții cum, deși au totul la îndemînă, unii parcă nu știu să se folosească de informațiile de pe Internet, iar alții parcă le acordă încredere prea multă, dînd „copy-paste” fără ca măcar să citească. Iar biblioteca intră în abstract.

„Stimate domnule profesor, Sînt Cutărescu din anul al II-lea și nu am înțeles din cursul de astăzi cutare lucru. V-aș rămîne recunoscător dacă ați putea să-mi explicați încă o dată acest aspect ora viitoare. Vă mulțumesc!”

A primit acest e-mail aseară.

Deși știe că el le-a dat studenților săi adresa și că le-a spus că îl pot contacta oricînd, s-a cam săturat să citească fel de fel de mesaje de la ei, mai ales ale unora prea puțin politici. Doar i-a în-

țeles lecția după ce a explicat-o a doua oară. Se pare că unii degeaba vin și la consultații.

Totuși, trebuie să recunoască că de cînd cu toată digitalizarea, e mult mai ușor să trimită materialele pentru curs sau să ia legătura cu studenții atunci cînd are să le comunice ceva urgent. Însă tot se supără cînd aceștia ascultă muzică în timp ce el predă. Normal că nu înțeleg lecția dacă nu sunt atenți. Pe vremea lui, lucrurile stăteau altfel. Profesorii re dădeau afară dacă scriai bilețele cu vreo colegă, dar nu înainte de a te muștrului bine. După ce treceai printr-o astfel de experiență, a doua oară nu mai îndrăzneai să suflă. Acum, chiar dacă ar da afară un student, în ziua următoare ar face la fel.

„Stimate student, V-am explicat deja de două ori despre ce este vorba în curs. V-aș sfătui să apelezi și la cartea cutare pentru nelămuririle dumneavoastră. Dacă nici după ce o veti citi nu vă veti lămuri, atunci am să binevoiesc să vă mai explic încă o dată.

Toate cele bune, prof. univ. Cutărache!”

„Sent from my iPad”

Georgiana CIUPITU

Meserii de periferie

Nea Florin a prins drag de cizmărie în liceu

Meserii atelierelor din cartier

- dintre cele peste o sută de familii care stau în bloc, a făcut reparații la cel puțin patruzeci
- este pensionar însă nu uită de meseria pe care a practicat-o o viață

Nu ne sînt rude și poate nici prieteni, însă îi știm foarte bine. Le batem la ușă ori de cîte ori ni se dezlipeste talpa, ni se strică țeava din bucătărie sau priza din casă pentru că îi cunoaștem ca fiind cei pricepuți la orice. În spatele ușii lor nu se deschide o simplă casă, ci un

adevărat atelier de lucru înțesat cu miros de metale și adezivi, fără de care lucrurile ne-ar fi de unică folosință. Pensionari sau trecuți de prima lor tinerețe, își vînd meseria doar pentru cîțiva lei, rămînînd c-un zîmbet a mulțumire pe buze.

Unde ni se dreg tălpile

- cizmarul își amintește că tatăl său a vrut să-nvețe o meserie, să mănînce de pe urma ei

În **Alexandru cel Bun**, în coasta unui parc pe care-l zărești de la bulevard, e-o cămăruță plină de meșteșuguri mărunte. Pingele, fete de toc, fișii mari de material tuciuriu pe care le calcă mai tîrziu zeci de picioare ce urcă pragul în atelier. Picioare purtate de figuri schimonosite, fiindcă „oamenii nu mai zîmbesc, îi vedeti? Rînjesc chinuit, cu greu”. **Florin Coșuleanu** are, însă, destul suris și destulă copilărie pe chip cît pentru toată lumea care îl găsește așezat în boxa lui cu scule, în fiecare zi.

Afară e-un frig de primăvară rătă-

cită pe drum. Ușa e deschisă și neonul care-i stă deasupra capului, înăuntru, albește intrarea ca o pată curată printre pungile cu cizme. Ochiul lui **Florin** salută, în vreme ce mîinile frumoase așază, pe-un stender de fier tocit, o cizmă roșie cu talpă subțire. Are aproape 53 de ani și meșteștește de doi la marea ginea blocului, însă e cizmar de-o viață. Adică din '77, de cînd s-a apucat de școala profesională, la **UCECOM** din **Iasi**. Purtat din școală prin atelierelor maiștrilor, cizmarul își amintește cum i s-a bătut viitorul de-acasă, din **Boțoșani**, cînd tatăl a căutat să-l dea la

o școală, să-nvețe o meserie, să mănînce de pe urma ei. „«Unde să-l băgăm noi pe băietul ăsta?» O rămasă mă duc la «Croitorie, haine de piele». Cînd m-am trezit, după vreo lună de zile, eu eram la cizmărie, iar cizmăria mie nu-mi plăcea defel.”

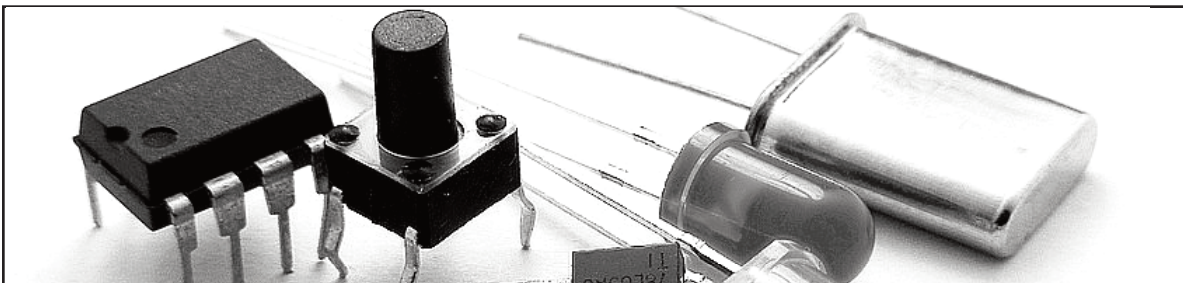
L-au chemat înapoi acasă. Dar **ne Florin** nu era om care să lase pantoful în drum și să se-ntoarcă fără diplomă. Așa că a rămas, îmi spune în vreme ce taie într-o bucată de cauciuc gros și, ca-ntr-un calup de unt, își adîncește două degete într-un capăt de sticlă

plin cu prenadex și netezește cu el călcîiul cizmei grena. Pe peretele care dă spre parc, pe dinăuntru, atîrnă diploma cu pricina. „Meșterul” ar fi vrut să fie mecanic auto, însă cel mai aproape de mașini a ajuns făcînd școala de șoferi. „Am lucrat ca șofer în armată, la **Canal**, numai că am văzut prea multe accidente în timpul ăla, prea multă moarte. Și mi s-a cam întors suflul”. **Nea Florin** a prins drag de cizmărie, și-a făcut și liceul. „Am rămas cu mai mult după el, ceea ce-i mai bine decît mai puțin.” A muncit și-n **Germania**, într-o clinică de cai, înainte să-și deschidă prăvălioara asta cu miros metalic de cuișoare și lipici. Însă n-a mai putut hălădui prin lume, îl

chemau de data asta copiii acasă.

Două cizme mărunte de sticlă atîrnă pe celălalt perete, pline cu fete de toc cui, maronii, fișii galbene de metru și fire de praf. La **ne Florin** intră pînă la șapte seara oameni fel de fel, cu blănuri lungi de nurcă, cu sacose murdare de pînză și neapărat cu încălțări zdrentuite. Uneori nu le ia bani, indiferent de hramul pe care-l poartă. „Dacă n-au, cînd să poarte cizma? La vară?”. Are ochi albaștri și tineri cizmarul care încălță pașii din **Alexandru**, tușește a frig stătut și zîmbește nechinuit și c-o vorbă care-ți calcă pe suflet.

Anca TOMA

Electronică din aburi

- a început să repare chiar și din curiozitate

Mircea Ancuța din **Podu Roș** nu s-a mai jucat de mult timp cu fire electrice, bobine și generatoare, conectînd cablu la soclu, tranzistor la tranzistor, cum făcea în tinerețe, cînd lucra ca electronist la fabrica **Terom**. Acum este pensionar și, deși are mai mult timp liber, nu uită de meseria pe care a practicat-o o viață întreagă. „Pe balcon am adunat cîteva instrumente uzuale, un generator de semnale dreptunghiulare, nici nu știu cînd îmi mai trebuie o sursă bună, stabilizatoare de tensiune și diferite scule. E un fel de atelier”, îmi spune bătrînul, frecîndu-și palmele atinse și ele de asprimea timpului. Deși peste el au trecut ani după ani care i-au cocoșat puțin spatele, părul încărunțit și lung pînă la gît pare să fi scăpat printre degetele veacurilor. „Repede trece timpul, acum ai 30, apoi 40 și ajungi ca mine”, zice pe un glas ascuns după o palmă **Mircea**.

Foștii colegi de uzină l-au învățat cum să-și practice meseria și în afara orelor de lucru, pentru a face rost de cîte un bonus, pe lîngă salariul obișnuit. „Uite ceva ce am prins pe vremea cînd lucram la **Terom**. Pe atunci, în afara serviciului, puteai să faci mici aparate ca să obții un plus, acolo.” A acceptat multe rugămînti, iar deîndată ce a simțit că atinge o vîrstă mai îndepărtată, a început să repare chiar și din curiozitate. „Așa am ajuns să repar televizoare, aparate radio, iar de cînd m-am mutat la bloc am ajuns să lucrez cu mașinării mai speciale, pe care nu le înțelegeam complet”, îmi zice **Mircea**, lă-

sînd să-i scape un mic suris. „După 90”, cînd au început să apară maneliștii, venise la mine un om care avea nevoie să-i calibrez puțin microfonul pentru a fi mai sensibil. Cine știe ce talent ascuns avea băietul, dacă voia să-i fie prinsă toată vocea. Din fericire pentru el, deja începusem să-mi fac micul atelier, și cu puțină migăleală, i-am terminat rapid lucrarea”, care însă nu a fost și ultima pentru **Mircea**.

Deși acum timpul și-l împarte avînd grijă de casă și soția bolnavă, în trecut, pe lîngă faptul că a pigulit la diferite aparate electronice, a mai și dat sfaturi acolo unde era nevoie. „Un meseriaș, mai bătrîn decît mine, de aici de la bloc, a vrut să-și monteze un stabilizator de tensiune, dar în loc să pună partea cu intrare unde trebuie, a pus ieșirea în locul ei. Nu știa ce are și abia după ce i-am zis cum vine aranjat de fapt, a început să-i meargă bibirezu”.

Își împreunează ușor palmele peste masă și mă întreabă cum cred eu că a ajuns să facă meseria asta. Așteaptă cîteva secunde pînă cînd scoate un rîs ascuțit, de parcă tocmai ar fi văzut ceva amuzant. „O locomotivă pe aburi care m-a speriat cînd eram copil”, îmi spune pe un glas încet bătrînul. „Bunicul a fost mecanic pe o astfel de locomotivă și pe cînd eram un prichindel, mă mai lua cu el. Îmi era frică de viteză, dar am devenit înnebunit de partea mecanică. Cazanul, manometrele, toată mecanica era superbă. Dar eu nu vroiam să conduc o cașcarabetă așa că am luat alt drum.”

Paul ANDRICI

Meșteșug pe caz de pensionare

- se pricepe la aproape orice, „acolo unde are omul nevoie”, chiar dacă uneori e plătit doar cu cîteva țigări

Pentru locuitorii blocului **Q2** de pe strada **Plăieșilor**, **Constantin Samson** e omul bun la toate. Meșteșugeste orice, de la schimbat prize și apometre, la reparat clante și țevi, însă „dacă simt că nu mă pricep, nu mă bag” îmi spune, dar nu s-ar da în lături să urmărească un meseriaș de la care ar mai putea învăța ceva.

Dintre cele peste o sută de familii care stau în bloc, omul cărunt din fața mea, înalt și încă în putere, a făcut reparații la cel puțin patruzeci. Și chiar dacă bani nu prea cîștigă, nu ar re-

nunța, căci așa are o ocupație, „altfel înnebunesc!”

De meserie este lăcătuș universal, dar e mereu, „acolo unde are omul nevoie”, chiar dacă uneori e plătit doar cu cîteva țigări. Este viciul lui, de care nu reușește să se lepede. A scăpat însă, și-o spune mîndru, de celălalt viciu, băutura: „De pe 24 octombrie 2006, nu am băut alcool deloc. Nici măcar paosul de la înmormîntări”. Zice că s-a lăsat dintr-o ambiție pe care nu și-o poate explica și își îndreaptă ochii către peretele din spatele meu pe care stă agățată o iconă: „Parcă cineva mi-a șoptit oprește-te. Beam atunci o bere Bucegi, și după ce am luat cîteva guri, am aruncat restul în chiuveț. N-am mai vrut alcool”, iar hotărîrea i se citește din glas.

Revoluționarul din fabrică

Din 2010 a ieșit la pensie, și, „e cea mai urîtă perioadă a vieții. E groaznic domnișor”, îmi strigă în timp ce se ridică de pe pat, merge pînă în mijlocul camerei, iar acolo se apleacă ca și cum ar privi ceva în jos: „nu mai ai decît doi pași pînă la aceea posibilă groapă, să vezi, e a ta?”. De urît îi mai ține colecția de CD-uri și casete, „dar astea-s depășite”. Înainte îi plăcea **Beatles**, **Rolling Stone**, și chiar dacă nu înțelegea o buchie, „îmi plăcea ritmul. Acum nu mai pot să mă zbîntui, așa că nu-mi mai place”. A încercat

să învețe engleza, „cînd aveam planuri mari, să ies din țară, dar nu s-a prins de capul meu”. Iar din țară nu a reușit să iasă decît o dată, la turci. Plecase printr-o firmă și ajunsese să lucreze la o fabrică de inox. După nici o lună însă, i-au făcut lichidarea și a plecat, căci „eu am fost bufon toată viața. Îi făceam pe toți să rîdă și am fost pîrit, cum că ar scădea calitatea producției”, îmi explică chicotind. I-a rămas de acolo o singură amintire, un ceas mare, cîștigat la o tombolă în autocar, la întoarcere.

Domnul Samson are opt clase și trei ani de școală profesională, „dar așa cum mă vezi, am fost o figură importantă”. În 1992, pe 11 martie, spune că a condus prima grevă în întreprinderea mecanică din **Nicolina**, cînd s-a ieșit în stradă la **Casa Pătrată**. Era să facă pușcărie, dar a scăpat doar cu concedierea lui și a directorului **Budacia**, de atunci. „Și toți au spus că l-au dat afară din cauza mea. Dar nu eu, cei de la minister l-au dat afară. Dar să vă spun de unde vine «norocul» ăsta?” Se face că s-a născut într-o zi specială, pe 9 aprilie 1950. Era prima zi de **Paste**, în anul acela, și de asta mama sa îi repeta mereu că o să ajungă „om mare. Am stat, au trecut anii, am zis, președintele României, ce dracu’ am să ajung? Nimic”.

Alexandra FILIP

Meșteșugeste aproape orice

Din momentul aplicării Legii Educației Naționale, în universitățile din România a mai apărut un pol de putere. După ce legea a conferit din ce în ce mai multă putere de decizie Senatului fiecărei instituții de învățământ superior în parte, prin mâinile președintelui acestui for trec toate hotărârile importante. Redacția „Opinia veche” vă propune un serial de incursiuni prin cabinetele președinților Senatelor celor cinci universități din Iași, în încercarea de a desluși cum colaborează executivul și legislativul în mediul academic.

„Dacă România nu va face nimic va ajunge să aibă niște spitale ultramoderne în care nu se vor găsi oameni să lucreze”

Cînd vorbește despre meseria sa, chirurgul Gabriel Dimofte recunoaște că este unul dintre acei medici care au știut de la începutul studenției ce specializare vor urma. Pe holurile spitalului, atunci cînd este oprit de pacienții care îi arată fișele cu însemnările bolii lor, își ia răgazul să le explice că negrul se poate transforma și-n gri. Pe rezidenții săi îi îndrumă în sălile de operație ale Institutului Regional de Oncologie din Iași, iar pe reprezentanții viitorilor doctori îi ascultă din scaunul președintelui de Senat al Universității de Medicină și Farmacie „Gr. T. Popa” din Iași. Și așa îi și vede, viitorii medici pentru bolnavii din toate colțurile lumii.

O. V.: Este adevărat că pacienții nu au încredere în medicii tineri, fără experiență?

G. D.: Da, am trăit și eu momentele astea, și sînt convins că un medic care are 25 de ani nu poate avea aceeași experiență ca un om care are 55 de ani. Însă asta nu înseamnă că un medic care are mai puțină experiență nu poate fi un doctor foarte bun. Nu înseamnă că un medic care este în vîrstă nu are entuziasmul unui tînăr. E foarte complicat să alegi un doctor. Dacă întrebați pacienții cum își aleg un doctor, modul de selecție se bazează pe ceea ce spune vecinul de lîngă el. Modul de informare nu este unul care are legătură cu logica neapărat. Pacienții aleg uneori un medic care are un nume cunoscut sau o experiență mai mare, dobîndite cu greu.

O. V.: Sînt studenții mai atrași de chirurgie decît de alte specializări pentru că li se pare că oferă un plus de adrenalină?

G. D.: În acest moment, chirurgia nu este o specialitate foarte dorită. Dacă vă uitați pe listele pentru ocuparea posturilor de rezidentiat, este printre ultimele locuri. O fi oferind ea

adrenalină, dar durează enorm de mult pînă ajungi să termini un rezidentiat. Urmează apoi o perioadă foarte lungă în care ești un tînăr specialist de care nu a auzit nimeni și nu se știe ce vei putea face, încît aceștia nu sînt foarte încîntați. Sigur, sînt și oameni care sînt determinați să facă chirurgie, este spectaculoasă chirurgia și poți reda viața oamenilor într-o anumită măsură, dar sînt foarte mulți care se orientează spre ce pot să facă repede, se gîndesc dacă au cu ce să trăiască, pentru că dacă n-ai din ce trăi, farmecul meseriei nu prea mai există.

Orice ai face, la orice nivel, pacientul trebuie să aibă încredere în tine

O. V.: Pe dumneavoastră cu ce v-a ademenit chirurgia?

G. D.: Mi-am dorit să fiu chirurg de cînd aveam patru sau cinci ani. Am fost operat cînd am fost copil, am avut un respect foarte mare față de medicină, mama mea a fost medic. Asta mi-am dorit dintotdeauna. Iar chirurgie am făcut din anul I de studenție, am

lucrat după-amiezile și verile în spitale și am avut șansa să o pot și practica.

O. V.: De ce v-ați specializat în chirurgia oncologică?

G. D.: După părerea mea, este cea mai complexă chirurgie, este o chirurgie în care ai și beneficii din punct de vedere profesional și moral, dar și nereușite. Este o chirurgie foarte grea, pe bolnavi grav. A face chirurgie oncologică este ceva deosebit, e un alt nivel în chirurgia generală.

O. V.: Practicarea chirurgiei implică necesitatea de a construi un tip aparte de interacțiune și comunicare cu pacientul?

G. D.: Da și nu. Orice ai face, la orice nivel, pacientul trebuie să aibă încredere în tine, trebuie să îi cîștigi încrederea, să se lase tăiat. Nu-i ușor.

O. V.: Cum procedați cînd un pacient diagnosticat cu cancer refuză să fie tratat?

G. D.: Este hotărîrea lui, noi ce trebuie să facem este să îi explicăm ce presupune un tratament, care sînt riscurile și care sînt beneficiile tratamentului. Iar dacă el, înțelegînd acest lucru dorește să aibă o altă opțiune, este într-un totu dreptul lui.

Nici celor mai bogate țări din lume nu le ajung banii pentru tratamentele medicale

O. V.: Ce îmbunătățiri pot fi aduse registrului național al bolnavilor de cancer pentru o monitorizare corectă a acestora?

G. D.: Modul de raportare depinde de factorul uman, și sînt foarte puțini oameni implicați în asta și nu toți respectă niște reguli. Atîta timp cît nu introduci datele unui pacient, el nu există. Iar în sistemul de raportare a bolnavilor de cancer intră și chirurgi, și gastroenterologi, și internști, și pneumologi, toți care concură la a diagnostica un cancer. De multe ori, pacienții nu sînt raportați sau nu sînt raportați corect, e adevărat. Atîta timp cît sistemul nu este funcțional și oamenii nu sînt învățați sau, printr-o metodă coercitivă, obligați să o facă, datele vor fi incomplete. Această monitorizare incompletă nu se reflectă asupra bolnavului în mod direct, ci asupra sistemului de sănătate care nu se poate dimensiona corect, nu poate să își planifice corect procedurile, achizițiile, necesarul de medicamente și așa mai departe.

O. V.: Programele de cancer din România sînt cel mai slab finanțate din toată Europa.

G. D.: Aceștia sînt banii pe care și-i permite țara asta. Noi încercăm să asigurăm cît mai bine tratamentul cancerului cu banii care ne sînt oferiți. Că se pot da mai mulți, noi putem cheltui oricît și capacitatea sistemului medical de a cheltui nu cred că poate fi atinsă. Nici celor mai bogate țări din

lume nu le ajung banii pentru tratamentele medicale pentru că fiecare sistem medical se va dezvolta și mai mult, și mai mult, înghițind tot mai mulți bani. La acest moment se dă o sumă în care noi încercăm se ne încadrăm. Dar nu este îndeajuns. Cît își poate permite o țară în care 4 milioane plătesc asigurări de sănătate să asigure sănătatea pentru 20 de milioane? Dacă 4 milioane plătesc și 20 de milioane consumă, cine dă restul de bani?

Nu poți să îi spui unui om inteligent că îi faci chimioterapie ca să te afli în treabă

O. V.: Cum reactionează pacienții cînd știu că vor fi operați de rezidenți?

G. D.: Pacienții semnează un consimțămînt prin care eu am dreptul să îmi aleg o echipă cu care lucrez, și a cărei pregătire se face sub îndrumarea și răspunderea mea. Rezidenții fac anumite gesturi la început împreună cu noi. Așa se învață, altfel am termina învățămîntul medical, și dacă rezidenții nu pot decît să se uite, n-ar mai avea nici un sens învățămîntul medical chirurgical.

O. V.: Cum îi învățați pe rezidenți să le comunice pacienților diagnosticul?

G. D.: Aceștia sînt chestiuni care nu se pot explica, se învață în viață. De cîte ori îi explic situația unui pacient, rezidenții sînt lîngă mine și văd felul în care vorbesc. Trebuie să fii capabil să înțelegi cum va reacționa un pacient și să îți adaptezi modul în care discuți cu el în funcție de tipul lui de răspuns psihologic. Nu abordăm toți pacienții la fel. Asta este o problemă care nu se poate scrie sau explica prin cuvinte. Și sînt oameni care comunică prost. Sînt medici care comunică prost cu pacienții, dar asta nu înseamnă că nu sînt chirurghi buni. Dar pot avea dificultăți în relația cu bolnavul din cauza unei comunicări deficitare. A învăța cum să vorbești cu un alt om este o artă, nu oricine este un orator. Eu nu sînt. Totdeauna le explicăm alternativele, le arătăm partea bună. N-are sens să-i spui unui pacient că totul este dezastruos și că pot apărea complicații. Șansa acelui pacient este să fie vindecat, dar există și o neșansă să facă o metastază. Nu poți să îi spui unui om inteligent, care înțelege, că îi faci chimioterapie ca să te afli în treabă. Există alternative terapeutice, încercăm să îi dăm și o șansă ca să îl echilibrăm psihologic.

O. V.: În prezent, în spitalele din România lucrează aproximativ 14.000 de rezidenți, cu un salariu, de aproximativ 800 de lei. Cum poate fi soluționată problema migrării acestora în țări precum Germania, Anglia sau înspre Europa de Vest,

unde salariile încep de la 2000 de euro?

G. D.: Cu suma aceea rezidenții nu se pot descurca, nu pot locui într-o gazdă sau într-un cămin, iar dacă au și un copil este imposibil să trăiască. Pe de altă parte, sistemul de sănătate românească, în ultimii 15 ani de zile, a oferit foarte puține locuri specialiștilor în anumite domenii. Ei pleacă și datorită dificultăților de practică a medicinei în **România**, uitați-vă la modul în care se iau posturile la rezidențiat. Se iau primele, cele la care se poate pleca din țară, practici care sînt căutate și foarte bine plătite cum ar fi terapia intensivă sau oftalmologia, meserii care se găsesc ușor în **Europa** și sînt discipline la care se poate face ușor o practică privată și de pe urma cărora se poate cîștiga altfel decît în sistemul sanitar în care nu se plătește bine. Nu poți să-i ceri unui doctor să fie permanent prezent, să vină la orice oră la un pacient și să fie plătit mult mai prost decît ar trebui. Dacă **România** nu va face ceva în acest sens, va ajunge să aibă niște spitale ultramoderne în care nu se vor găsi oameni să lucreze.

O. V.: Și ce măsuri ar trebui luate?

G. D.: Trebuie luată o decizie rapidă de a crește salariile doctorilor, nu neapărat să ajungă la nivelul **Europei de Vest**, dar să fie competitive, să

asigure o viață decentă. **România** a devenit deficitară major la medici. Dacă nu se va găsi o soluție financiară pentru ca acești doctori să lucreze în niște condiții decente, **România** va pierde în continuare medici. Că spitalele din țară poate n-au același nivel de prestare a serviciilor medicale ca cele mai puternice spitale din **Austria**, spre exemplu, nu-i relevant pentru omul de rînd pentru că el nu are alternative. Trebuie ca acestui om să i se spună că poate beneficia de servicii.

O. V.: În 2012, și secretarul de stat al Ministerului Sănătății, Raed Arafat, a apreciat că un alt motiv pentru care medicii rezidenți aleg să

păreri între rector și blocaje greu de prevăzut

la Universității de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași

facă practică în alte țări este dat și de lipsa posibilităților autentice de a evolua în profesie.

G.D.: Nu pot să neg chestiunea aceasta, în condițiile în care, într-un spital în care au 100 de paturi se operează 20 de pacienți pe zi, dacă ai numai trei rezidenți, ei vor munci de dimineată pînă seara, dar vor avea o expunere mult mai mare și vor beneficia de o pregătire mult mai intensă.

Dacă aloci un număr mare de rezidenți unui cadru care îi învață și care trebuie să se împartă între mai mulți oameni, într-adevăr pregătirea este mai proastă, iar ei muncesc mult mai puțin. Rezidentul, oriunde ar ajunge el, este un om care intră într-o structură și în care lucrează. El prestează un serviciu și în același timp învață de la cineva mai pregătit decît el și cu mai multă experiență. Cu siguranță în orice țară din lume, ca și în **România**, vom găsi locuri în care treaba se face mai bine sau mai prost. Dar contează și cu cine lucrezi, dacă ai un rezident care este foarte bun și foarte interesat, vei lucra altfel și tu cu el.

Dacă locuiești și înveți într-un singur mediu, n-ai nici o șansă să te dezvolți

O. V.: Ați participat în perioada 1991-2007 la cursuri de pregătire profesională în țări precum **Canada**, **Anglia**, **Austria** sau **Italia**. Ce diferențe ați sesizat între cursurile de acolo și cele din **România**?

G. D.: Nu e deosebire majoră între ceea ce facem noi și ei, ca organizare, contează ca putere financiară au universitățile respective, ca să aduci niște oameni care sînt nume internaționale.

Sînt medici care comunică prost cu pacienții, dar asta nu înseamnă că nu sînt chirurghi buni. A învăța cum să vorbești cu un alt om este o artă, nu oricine este un orator. Eu nu sînt.

Ei își pot permite financiar să aducă primele zece nume din lume pe domeniul pe care se desfășoară cursul respectiv. Un asemenea curs este foarte scump, taxa de participare poate ajunge și la 500 de euro de persoană, și revenind la salariul doctorului, din ce bani să plătească o asemenea taxă? Și intervine o problemă, cărțile sînt scumpe, congresele sînt foarte scumpe, vrem ca medicii noștri să fie pregătiți, dar ce acces le oferim? Acces la literatura științifică există în universități prin programele ANELIS, dar pînă acum nu exista. **România** a fost întepenită din '65 pînă în '90, n-am avut acces la multe informații din

afară, nu puteai să vezi ce face altcineva. Oamenii din țările **Europei de Vest**, spre exemplu, au avut o altă deschidere, au alt mod de-a face training-uri. Experiența multiplă este importantă, mai ales în mediul academic. Dacă locuiești și înveți într-un singur mediu, n-ai nici o șansă să te dezvolți, nu vei ajunge decît să repeți ce au făcut înaintașii sau profesorii tăi. Dacă poți să aduci ceva nou, trebuie să circuli. Este o cerință obligatorie în toate mediile academice internaționale, dacă noi nu încercăm să găsim finanțare pentru asta, să trimitem oamenii să vadă și altceva n-au nici o șansă.

Mi-e greu să cred că se pot coordona cu ușurință mai mult de opt doctoranzi

O. V.: În **Legea Educației Naționale (LEN) 1/2011** se menționa că un conducător de doctorat poate îndruma simultan opt doctoranzi, însă prin **Ordonanța de Urgență (OUG) 92/2012** s-a stabilit ca numărul limită de doctoranzi să fie propus de **Senatul Universității**.

G. D.: **Universitatea de Medicină și Farmacie „Gr. T. Popa” din Iași (UMF)** nu a aprobat această decizie pentru că **Senatul** nici n-a luat în discuție creșterea numărului de doctoranzi. La **UMF**, numărul maxim de doctoranzi îndrumați simultan de un conducător este opt.

O. V.: Este acesta un număr optim?

G. D.: Mi-e greu să cred că se pot coordona cu ușurință mai mult de opt doctoranzi. Este adevărat că numărul de îndrumători de doctoranzi la momentul actual este foarte mic, fiindcă

anzilor nu este simplă.

O. V.: O altă modificare adusă **LEN** prin **OUG 92/2012**, prevede că **Senatul universitar stabilește dacă profesorii de peste 65 de ani își pot continua cariera didactică și dacă rectorul poate rămîne în funcție și candida pentru un nou mandat, inclusiv după vîrsta de pensionare. Considerați această reglementare benefică?**

G. D.: **UMF** a stabilit această vîrstă de pensionare și criteriile selective de prelungire a activității unui cadru didactic cu mulți ani înainte. Dar universitatea a fost foarte restrictivă, adică noi am preferat să păstrăm vîrsta de pensionare la 65 de ani, nu credem că o prelungire este o măsură care ar trebui aplicată extrem de frecvent. Beneficiul trebuie să fie al universității, adică încercăm să creăm pentru instituție un avantaj. Sînt niște punctaje care se fac, spre exemplu, în funcție de numărul de lucrări publicate. În esență, teoretic vrei să prelungesti activitatea unei persoane care este extrem de activă științific, crește foarte mult vizibilitatea universității, este un om care are o prezență internațională puternică, vine cu granturi de cercetare. Noi nu încercăm să menținem neapărat pe toată lumea pînă la 70-80 de ani, este o procedură pentru o persoană care aduce beneficii universității.

O. V.: De asemenea, aceeași ordonanță înlătură necesitatea obținerii atestatului pentru ca un cadru didactic să primească titlul de profesor universitar. Ce efecte a avut introducerea acelei reglementări prin **LEN 1/2011**?

G. D.: Acea procedură era un criteriu ușor anormal. Riscam ca în doi, trei sau cinci ani de zile să avem un sistem academic fără conferențieri și profesori universitari. Nu este un sistem care există în toate țările europene. Este o chestiune pe care un ministru al învățămîntului a introdus-o în plus pentru a cerne mai mult cine ajunge conferențier și profesor. Scoaterea acestui criteriu este, după părerea mea un lucru bun. S-au oprit promovările cîțiva ani de zile, normele n-au fost clare și timp de trei ani n-a fost nici un concurs de abilitare. În momentul în care faci o chestie nouă, și oprești totul, nu cred că e un lucru bun, mai ales că a coincis cu ieșirile la pensie obligatorii. S-a pensionat o generație de profesori și conferențieri universitari, și ceea ce s-a realizat a fost o depopulare a universităților la nivel de vîrf. Cred că intenția a fost bună, nu cred că a fost una de a distruge, dar efectul pe termen scurt acesta a fost.

O. V.: În **Regulamentul de organizare și funcționare a Senatului universității** este specificat că între **președintele Senatului și rector** nu există raporturi de subordonare, ci de colaborare. Însă în situația în ca-

„Cărțile sînt scumpe, congresele sînt foarte scumpe, vrem ca medicii noștri să fie pregătiți, dar ce acces le oferim?”

re apar păreri divergente, cine are cuvîntul final?

G. D.: Din acest punct de vedere, consider că legea e proastă pentru că apare o structură bicefalică care poate crea, la un moment dat, niște disfuncționalități. **Președintele Senatului** este o instituție nu neapărat semnificativă, este **Senatul** în spatele lui și dacă apar divergențe apar între **Senat** și rector. Legislativ **Senatul** hotărăște, iar administrativ rectorul este suveran. Din punct de vedere funcțional, o neconcordanță de păreri între rector și **Senat** poate produce blocaje greu de prevăzut. Ar trebui schimbată legea învățămîntului care prevede această structură și îndeplinirile **Senatului**. Nu putem trece dincolo de lege și să creăm o **Cartă** prin care **Senatul** are altceva de făcut, dar atîta timp cît legea nu ne dă voie, lucrăm în această structură legislativă și încercăm să păstrăm un echilibru și să discutăm orice probleme. Trebuie să existe un schimb de păreri astfel încît lucrurile să se amortizeze înainte de a fi necesară luarea unei decizii care să creeze o prăpastie între noi.

Vrem ca Iașul să perceapă Universitatea ca fiind a lui

O. V.: **Comisia Europeană** a inițiat o nouă procedură de ierarhizare internațională a universităților, **U-Multirank**. Printre criteriile de evaluare sînt luate în considerare și „aranjamentele regionale” ale instituțiilor de învățămînt superior. Care sînt strategiile prin care **UMF** devine parte integrantă a societății?

G. D.: De exemplu, sîntem implicați în relații contractuale de cercetare cu multe alte structuri din zona noastră, inclusiv cu industriile de medicamente și sîntem centrul de coordonare a medicinei din zona **Moldovei**. De asemenea, a avut loc deschiderea anului universitar. Au fost spectacole de balet, de operă, în afara universității, în aer liber. Ne-am dorit ca aceste activități să fie ceva pentru ieșeni și vrem ca **Iașul** să perceapă universitatea ca fiind a lui.

O. V.: Activitățile inițiate de aso-

ciațiile studentești contribuie și ele la implicarea socială?

G. D.: Desigur, este o implicare socială în diverse proiecte. Ei lucrează cu copiii, lucrează în orfeline, în case de bătrîni. Acestea au un impact ușor mai mic pentru că sînt mai puțin finanțate și n-au aceeași putere, dar la nivel local există un impact. Implicîndu-se în aceste proiecte caritabile, ei arată că se poate face ceva. Dacă pe un om îl convingi că medicii aceștia sînt buni, e un pas înainte, este un folos pentru toată lumea.

O. V.: **Medicii chirurghi din România sînt căutați și recunoscuți în străinătate. Sînt ei mai bine pregătiți sau există o lipsă mare de chirurghi astfel că integrarea lor pe piața europeană devine necesară?**

G. D.: Sînt amîndouă lucrurile. Pe de o parte, medicii pe care noi îi producem sînt medici care au un nivel de pregătire competitiv cu ceea ce este în **Europa**. Geniile nu le producem noi, geniile există. Noi încercăm în sistemul de învățămînt să ajungem la un anumit nivel de pregătire. Pe de altă parte, există o lipsă acută de doctori în sistemul medical european. Este o lipsă mare de anesteziști, de chirurghi și așa mai departe. Ceea ce este important este că oamenii noștri, de toate nivelurile, cînd pleacă în afară intră într-un sistem normal, în care doctorul nu este văzut ca un criminal, este binevenit într-o comunitate și atunci oamenii se simt bine. Sînt plătiți bine, sînt acceptați în societate și au un statut normal. Că ei sînt și buni, da! Școala românească creează medici de mulți ani de zile, nu numai pentru **România**. Noi creăm doctori buni, iar după ce termină **Medicina** începe rafinarea. Nu sîntem noi cel mai bun sistem de creare de chirurghi din **Europa**, dar chirurgii din **România** sînt acceptați și bineveniți în țările europene, unde se descurcă bine.

Cătălina DOBROVICEANU

Lumea minunilor neobservate

Patru găini scurmă zăpada cu totul albă, dezvelind o jumătate de lună moale, cleioasă și neagră. Peste gard e cimitirul. Luna de pământ reavăn se deschide ca un miez, afinată și dulce. Hrănitoare. Dacă te uiți la soare preț de-o secundă, pînă îți așezi privirea înapoi în țărîna, trei dintre găini dispar. Le cauți urmele negre pe care trebuie să le fi lăsat. Nu le găsești. Zăpada e la fel de albă. Și netedă, ca o crustă. Privești din balconul etajului doi al spitalului din Pașcani. Secția de îngrijiri paliative. „Trăim între două lumi. Nu poți să aduci ce-i acolo, aici și nici nu poți să te duci și tu dincolo”, rostește Ada. E psiholog. „De ce nu?”, mă întreb. Nu știu cum e să trăiești expus la moarte. Nu știu ce cutremure necunoscute pot despica obișnuința de-a privi suprafețe. Fiindcă aparențele par, de-acum, cele mai rezistente realități. Numai interiorul se schimbă. Acolo apar golurile, acolo inundă lava, acolo se decantează o altă arhitectură de om. De acolo izbucnesc hohotele de rîs și bucuria care la prima vedere îți par ireale. Ca un flaneur, adulmec metamorfozele pe care le declanșează apropierea de moarte în oamenii care nu fug de ea.

Intri pe secția din dreapta a etajul al doilea, ca-ntr-o cutie muzicală. Pe coridor se așterne **Chopin**. Deocamdată, balconul e-nchis. Călugării budiști obișnuiau să mediteze în preajma mormintelor. În saloane, paturile se deschid colorate, cu perne și pături moi. Sînt coconi în care zîmbetul se cristalizează mai întîi în ochi și apoi, iradiind întreaga față și limpezind-o, se încordează într-un arc de cerc încarnat într-o mînă deschisă, îndreptată spre tine. Mîinile. Încă n-aveam de unde să știu că voi fi purtată de mînă mai adesea decît în toată copilăria mea, dar fără să trec nici o stradă. Doamna **Em.** te absoarbe din priviri. E aproape de geam și un „da” adînc, în care pare a fi mesecat extazul cu limanul, cutremură salonul. Te îmbrățișează. Devii tu însuți afazic, la fel ca ea. Fiindcă în scurt timp înțelegi că aici, cuvintele, precum aparențele, sînt numai coji rezistente, dar de prisos. Altfel comunicî. Orgoliul meu cuvîntător avea să se topească.

Tăcerea

Peste cîteva seri, din fața unui salon de la etajul al șaselea, unde se întinde aceeași secție a îngrijirilor paliative care-ncepe la al doilea, aveam să aud o respirație precipitată, de parcă un alergător de cursă lungă și-ar fi încheiat maratonul. „În momentul acesta, ne salută. E forma ei de-a comunica”, avea să-mi explice medicul **Dan Diculencu**. Ca de obicei, avea să-mi vorbească șoptit, în picioare, de foarte aproape, ca și cum mi-ar fi împărtășit un secret, despre condiția medicală a bătrînei. Tot ca de obicei, eu aveam să pricep doar preajma cuvintelor – că viața se poate contorsiona în chipuri-de-neînchipuit; că oamenii trebuie salvați de ei înșiși; că oamenii pot fi salvați o vreme de ei înșiși. Îmi mormăia mirarea că oamenii pot găsi atîtea feluri de-a comunica. E suficient să te-apropii și un cod simplu, monosilabic, precum „da”, sau „ma”, sau o simplă respirație devine cromofoar, limpezindu-ți firesc tot ce ai nevoie să înțelegi despre celălalt. „Dar nu asta este de mirare”, îmi întrerupe medicul monologul interior care mă cuprinde prostatic. „Uimitor este că știm asta! Uimitor este colectivul, care dansează în același ritm, în care totul se transmite. E ca la un vals, în

care, ca să te sincronizezi, nici nu mai este nevoie să numeri pașii! Totul se întîmplă de la sine! Aici nu există informații secrete. Fiecare împărtășește tot ceea ce află despre pacienți!”

„Ada”, îi spun, „nu pot să le vorbesc. Am senzația că fiecare cuvînt e ca o izbitură pe care le-aș aplica-o.” Ada stă ghemuită în fotoliul cabinetului ei, inundat de cărți și de flori. Sprîncenele îi pictează arcadele, iar ochii verzi i se fac aproape fosforescenți de la soare. „Fiindcă sîntem atenți numai la ce ne iese pe gură. Închipuie-ți

Doctorul Dan Diculencu crede în utopia perfecțiunii

că vin dintr-o formare în care după facultate, opt ani de specializare și doi de master, mă băteam cu pumnul în piept că știința și psihologia vor schimba lumea și-o să cîștig premiul Nobel pentru descoperirea nemuririi. Și-am ajuns aici și-am văzut că toată biblioteca mea e o non-valoare! După multe nopți nedormite, o grămadă de cărți citite și-o mulțime de căutări disperate printre colegi, am constatat că drumul acela de Superman, pe care pornisem, nu este ceea ce au nevoie oamenii aștia de la mine.” Uitasem că oamenii nu sînt făcuți din cuvinte. Dacă nu gîndesc, nu exist? Sigur că exist, dar... „Dar nu

Călătoria lui Puck

● mama Adei, medic pe secția de îngrijiri paliative, murise aici, abrupt ● „sînt cumva, geloasă pe pacienții mei și-mi doresc ca și ei să mă iubească, la rîndul lor!”

„Noi ne aflăm aici la marginea dintre lumi”

îngroapă nimeni sufletul! Așa cum a existat de atîta timp, o să continue să existe! E singura entitate care rămîne vie!”, îmi răspunde Ada, fără s-o fi întrebat încă prin viu grai. „Este foarte important să se rețină că nimeni nu-și va aminti vreodată ce spunem!”

Mama ei, medic pe secția de îngrijiri paliative, murise aici, abrupt, după un diagnostic primit pe patru ianuarie. Se făcuse februarie, era seara și Ada s-a întîlnit pe stradă cu un coleg din liceu. „Cum o să trăiesc fără ea?”, l-a întrebat. El a îmbrățișat-o. Au rămas așa, în gerul de-afară, încremeniți. „Mi s-a părut c-au fost vreo 20 de minute cînd ne-am dat seama că dacă nu ne dezlipim, o să trebuiască să toarne apa caldă peste noi, ca-n desene animate. Probabil că n-au fost mai mult de cinci, judecînd după frig. Nu-mi amintesc nimic din ce mi-a zis! Îmi amintesc doar că era acolo! Energia pe care mi-a transmis-o! Poziția în care stăteam, gerul de-afară, cum arăta noaptea aceea! Dar nimic din ce mi-a răspuns!”. Important este numai să fii. E misterul simplei prezențe.

Visele

Doamna E. îmi arată încheieturile mîinilor. I le masează. I-au amortit puțin degetele și are diabet. Nu se poate mișca, iar patul îi e ca o sită de cernut gînduri. Au trecut mulți ani de-atunci, de cînd nepotul ei a fost înghițit de mare și șocul i-a adus în viață insulina. Cît timp trupul i-a stat în casă, pentru priveghi, sub masa pe care era așezat s-a pripășit o broscuță. „Nimeni n-a putut-o scoate de acolo, pînă cînd n-a pornit înmormîntarea”. Se ferește să găsească o explicație, dar e sigură că înseamnă ceva. Cînd a pornit alaiul spre tîntirim, scîndurile pe care se sprijinea învelișul de lemn ce-odihnea tînarul, s-au rupt. „Cît s-au mai chinuit oamenii să poarte sicriul, Doamne, parcă era făcut!” Parcă era făcut fiindcă și vîntul se pornise de nicăieri să bată cu putere, împiedicînd oamenii să înainteze și smulgînd tablele de pe acoperișuri. Femeia respiră adînc și-și face curaj: „Eu cred că n-a vrut să moară! N-a vrut să plece!”

L-a visat de nenumărate ori. Așa cum și doamna doctor **Angela Nunu** și-a visat tatăl. Îmi spune că totul este iubire. Că uneori, „sînt cumva, geloasă pe pacienții mei și-mi doresc ca și ei să mă iubească, la rîndul lor!” Pe

birou se află o stelută cu fotografia fetei sale, în care, dacă o agiți, se pornește o ninsoare de **Crăciun**. „Mă gîndesc de multe ori că noi, în ortodoxism, am păstrat prea mult doar partea cu Dumnezeu neîndurător, care pedepsește. Dar Dumnezeu e iubire și nicidecum un călău! Cînd ești bolnav, e așa e important să ți se spună: «nu deznădădui! Hai! Mai departe! Dumnezeu te iubește! Nu-ți închipui că te-a uitat!»”. Tac. Știu că speranțele își prind rădăcinile în ceruri. „Cînd a murit tata,” îmi povestește, „am simțit că pur și simplu a plecat. Plecase într-o călătorie. L-am visat după aceea. Eram atît de fericită. «Vedeți, v-am spus eu că doar a plecat și n-a dispărut!», le spuneam celorlalți. Și-mi era ciudă că lor nu li se arată, să vadă c-am avut dreptate!”

În sertarul doamnei E. e o ordine perfectă. Cremele, napolitanele, pînă și scobitorile au un loc bine determinat, mereu același. „Cînd am venit, visam grădini superbe cu flori! Erau tîndafiri de toate culorile, plini de rouă și iarba era atît de moale! Doamne, ce frumos era în lumea 'ceea'. Dar de la o vreme, somnul ei a început s-o poarte, ca o călăuză spre lumea arhetipală de care simte că se apropie. „Mă văd mergînd pe un drum. E îngust și, așa, la înălțime. O rîpă adîncă se cascadează, pe lîngă el. Și nu e decît un zid de clădire veche, mincată, de care să mă sprijin, ca să nu ametesc. Din zid cad cărămizi și nu mă pot ține. Niște oameni, așa ca un convoi, merg pe lîngă mine, purtînd pepeni în brațe.” Se vede cum era odinioară. „Toată lumea spunea că iese aur de sub mîinile mele. Și-acum...” A început să se întrebe dacă se va mai întoarce vreodată acasă. Aseară, femeia de lîngă fereastră și-a strigat cu o putere neînchipuită toate rudele, trecute și netrecute, încă. „Așa începe!”, îmi șoptește doamna E. hotărît, de parcă ar vrea să se ferească de deslușirea acestei taine.

Bucuria

S-a întunecat și parcă s-a făcut liniște. Oamenii îmbrăcați în ceara luminii artificiale ard mocnit, pe dinăuntru. Un hohot de rîs și un vârtej iscat de-un singur trup, electrizat deodată, întrerup remanenta cuvintelor **Corinei**. Tocmai îmi spusese că singura pavăză e să nu te așezi la marginea patului, să nu afli povestea. Dacă ai aflat-o, ai început să te topești. „Eu nu am co-

pii deocamdată. Colegele mele asistente, care sînt mame, abia pot uneori să respire. Le este atît de milă, că tremură înainte să schimbe o branulă”. Se oprește și ochii ei mari se închid un moment. Își mușcă ușor buzele și se încruntă. Nu știe încă dacă să-mi spună. „Se întîmplă ceva aici și nu sînt singura care-a observat asta.” Aștept. „Par să existe episoade. Nu știu cum să spun. Trec perioade lungi în care toată lumea e bine. Și deodată, un om trece dincolo și după el, pornesc o mulțime. Deodată. Parcă s-ar sincroniza”. Zîmbește. „Noi ne-amuzăm că doamna cu coasa profită de ocazie!” Zîmbetul ei e crotropit de rîsul din salonul de-alături. Acolo, bătrîna **B.** și-a smuls branula de la gît. **Nicoleta** o îmbrățișează acidulat ca o pelerină umană, protectoare și energizantă. O spală, din cap pînă în picioare. Sîngele vișiniu se despică în ramuri fluide, înflorind apa din cadă, în timp ce trupul firav și netămător se reazămă ca un penson în paharul unui pictor.

„Mama, am chef să facem niște copii fericiti!”, i-a zis **Alexandru**, într-o iarnă, **Nicoletei**. „Înainte să fiu asistentă aici, lucram în comerț. Și nu mă suportam! Simteam că dacă mai stau o secundă în serviciul acela, o să mă dezintegrez, efectiv!” Ajunge la spital înainte de vreme și pleacă, uneori, chiar cu ore bune, după program. Ca să o plimbe pe doamna **Alexandrina**. „Tu nu mă mai iubești, Nicole?”, a întrebat-o într-o zi. „Azi nu m-ai pupat!” **Alexandrina** i-a compus o poezie. Foia de agendă păstrează aproape arheologic, ca o mărturie despre iubire, gîndurile bătrînei. I-a dăruit-o așa, fără a transcrie, lăsînd la iveală toate formările ce-au izbucnit din emoții, ca să-și găsească stabilitatea în cuvînt. **Nicoleta** obișnuia să-i citească poezii de **Coșbuc**. La etajul al doilea, o altă bătrînă, obișnuiește să plîngă cînd aude strofele din „Noi vrem pămînt!”. **Nicoleta** e fericită. „Mă simt mai bine aici decît acasă! Aici, totul, totul contează!” Într-o zi a intrat în rezerva unui bărbat, fără să poarte masca pe față și fără mînuși care să-i ascundă liniile destinului însemnate în palme. „Doamne, nu-mi vine să cred”, i-a spus omul și fața lui s-a luminat. „Știu că măștile ne protejează, dar sînt bariere”, îmi explică. „Oamenii ajung să se simtă stigmatizați, de parcă ar fi niște leproși. Eu nu mă gîndesc niciodată c-o să mă îmbolnăvesc. Prefer să fiu alături de ei!”

Nicoleta i-a dat fiului său pantalonii vișinii, din uniforma de asistentă de paliativ. Au căutat o haină roșie, au împrumutat o căciulă de **Moș Crăciun** și o barbă din vată. Așa au pornit amîndoi, în iarna aceea, spre casa vecinilor, unde un șirag de copii au rămas înmărmuriți văzînd fiinta care scotea dulciurile din sac. „Nu cred că există o bucurie mai mare decît aceea de-a dăru”, îmi spune.

Întrebările

În fiecare luni dimineată, preotul își coboară binecuvîntarea peste oamenii îmbrăcați în vișiniu ori în alb, de la etajul doi al spitalului. „Noi ne simțim bine, fiindcă e ca și cum cineva ar avea grijă de noi!”, îmi spune doamna **Carmen**, asistenta-șefă a secției. Îmi ține mîna strîns într-a ei și m-aștept s-ametesc din pricina căldurii pe care o deschide sufleteste spre mine.

Paznicii marii treceri

În Cîmpiile Elizee

• „dacă cineva știe să dozeze adevărul, atunci o nouă speranță se poate naște – speranța de-a remedia o relație și de-a construi una mai bună cu Dumnezeu”

În loc de asta, mă simt de parc-aș putea călători pe nisipuri mișcătoare. „Uneori, totuși, când vezi copii care suferă, te întrebi, oare există Dumnezeu? Și dacă există, de ce permite așa ceva?” Vocea ei curge ca un must proaspăt. „Atît de multe lucruri nu le știam, la început! Nici nu credeam că-s posibile!” Într-o zi ninge cu fulgi mari. „Priviți cît de frumos e!”, i-a spus doamna **Carmen** bărbatului care își închisese ochii. Ea stă foarte aproape de spital. De asta merge cu pas potolit pînă acasă, ca să apuce să simtă razele soarelui, vîntul sau ploaia cum o conectează la lume. „E frumos pentru cel ce este!”, i-a răspuns bărbatul fără să-și deschidă ochii. O bîntuie întrebară „cît mai am, doamna asistentă?”, care se crispează invariabil pe buzele tuturor. „Mă gîndesc cu ce-am greșit în viața asta, să trebuiască să povestesc eu oamenilor că n-or să se facă bine!” Le vorbește despre planul lui **Dumnezeu**. „Credeti în asta?”, o întreb. „N-am încotro”, îmi răspunde.

Domnul **Silviu** glumește cu bătrînul **B.**, de parcă i-ar fi copil. Acesta face ce face și tot își scoate branula de la picior, privind senin la stropii roșii care se preling pe podea. Aflu că se stă spună **Tatăl Nostru** și o parte din **Crez**. „La început nu-mi luam concediu luni întregi. Acum am ajuns să-mi drămuiesc ca pe-un medicament rar zilele libere, să fiu sigur că pot să rămîn aici, viu și alert”, îmi spune energic bărbatul, căutînd fotografia unui fost pacient în telefon. „N-o mai am. Am șters-o, să n-o găsească soția, să nu se sperie”. Respiră adînc și-mi pare încă proaspăt. „Mă întreb uneori și sper din tot sufletul ca atunci cînd o fi, Dumnezeu să țină cont c-am fost aici, c-am văzut toate cîte le-am văzut și c-am încercat, după puteri, să fac bine ceea ce fac”, îmi spune cu-o voce vibrantă și sobră.

Oamenilor li se poate retrace drep-tul la viață. Dar dreptul la moarte, cine ar putea să-l retragă pe acesta? „Cu toții se tem că dacă dai vestea cea proastă unui om, liberul său arbitru l-ar putea face să-și pună capăt zilelor”, îmi explică doctorul **Dan Diculencu** în timp ce se repede pe terasă să absoarbă într-o fracțiune de secundă imaginea lunii. „E considerat a fi ceva abominabil, fiindcă omori speranța. Dar care speranță?! Dacă cineva știe să dozeze adevărul, atunci o nouă speranță se poate naște – speranța de-a remedia o relație, speranța de-a construi o relație mai bună cu Dumnezeu”. Îmi pare că are ceva cuantic în el. Nu apucă să mi se decanteze în gînd vorbele

lui, că dispăre. Ca o pasăre care în loc să zboare din creangă în creangă, apare pur și simplu, cînd pe o ramură, cînd pe alta. Asta e întrebarea care-și amplifică ecoul pe coridoare: cum să-ți dai seama cum anume vrea un om să treacă dincolo: știind, neștiind, știind cînd, ce anume și cît? Adevărul e o opțiune, iar nu o obligație. Mă grăbesc să cobor la etajul doi. Acolo, doamna **M.** așteaptă cuminte și fericită, într-un pat. Nu-și amintește decît momentele frumoase. „Viața are și bune, și rele”, îmi spune, „dar cele rele sînt și ele bune, fiindcă treci peste ele”. Are ochi vii și degete prelungi. Doctorul îi ia mîna ca-ntr-un joc de copii, din acela în care palmele intră în ritmul unui cîntec, iar ea visează să ajungă acasă. „Cînd plec?” Casa ei bătrînească stă cu ferestre peticite și ziduri gata să dezerteze din strînsoarea timpului durabil. „Dar acasă ești sănătos. Numai la spital ești bolnav”, îmi ticluiește și-mi zîmbește șiret.

Coșmarurile

Stătea întins pe targă și o foaie de hîrtie îi acoperea fața. Chipul i se stersese și învățase să se ascundă de lume, îngrijit de soția lui și de copii. „Lumea era șocată și bineînțeles că-și exprima șocul prin viu grai. Omul acela, pe tot drumul cu ambulanța, trecînd pe la Urgente, a tot auzit «Doamne ferește!» M-a strîns în spate închipuindu-mi durerea lui”, îmi povestește doamna **Carmen**, electrizată de emoție. Oamenii de-aici au învățat să privească dincolo de trupuri și dincolo de imagini, de parcă s-ar fi conectat ombilical cu însăși sursa umanității, o esență care nu ține seama de formă. Nici nu visează urît.

„Odată s-a întîmplat un miracol mic”, o aud și văd cum i se aprind ochii. O femeie dezlega rebus și juca sudoku pînă cînd adormea. Într-o zi, „intrase în comă. M-am gîndit imediat că poate e din pricina hipoglicemiei. Am cumpărat o glucoză și i-am făcut-o. Uneori e bine să știi cînd să renunți. Dar i-am făcut-o și s-a trezit. A fumat o țigară și-apoi, toată noaptea, a dezlegat în continuare rebus. Abia apoi s-a stins”. Mă gîndesc că femeia a fost fericită. „A fost bucuria mea”, îmi răspunde, „eu am fost cea fericită!”

E gata să alunece într-o cutie-a **Pandorei** care n-a mai fost deschisă demult. Un alt chip i se conturează în fața ochilor. Un domn care din pricina unei tulburări neuronale, nu-și putea găsi locul întins în pat. „Eu îi spuneam, stai liniștit, dar el, nu putea, săracul. Avea mereu impulsul să plece și nu ști-

am, nu știam ce să-i fac.” Se oprește o secundă – „de foarte multe ori o să mă auziți spunînd «nu știu» sau «nu știam»”. E semn de înțelepciune, îmi zic, să simți cu toată ființa că nu există tipare și că nu știi.

A doua viață

„Cînd plec în concediu, nici măcar nu spun unde lucrez. Ar fi prea multe explicații de dat, fiindcă oamenii nu înțeleg”, îmi spune doamna **Carmen**. Viața acestor oameni e dublă. Fie că-ți spun tăios, că ce e serviciu, rămîne serviciu, fie că murmură ca undele unui lac atîns de-o libelulă, cu toții recunosc că ce se întîmplă aici, rămîne aici. Are ochii rotunzi și mari, ca de copil. Cînd o privești, fața îi pare desprinsă din chipurile rafaelite de îngeri – plină și-armonioasă, mereu însemnată de zîmbet. „De fapt, vreau să mă rup, cînd ajung acasă. Fiindcă timpul pe care-l petrecem împreună, cu soțul și fiul meu, este atît de rar, atît de prețios!” La fel face și doamna **Irina**, care-a învățat că nici soțul, nici copilul ei n-au de ce să-i împărtășească bucuria tristă care-o inunda aici. Se gîndește adesea că oricînd, orice se poate întîmpla. De asta trebuie prețuit totul. Doamna **Carmen** tace un moment, cît să tragă aer în piept și croșetează următoarele vorbe. „Numai cînd rămîn singură, cu gîndurile mele, mă mai gîndesc la oamenii de-aici, la pacienți. Mă gîndesc că poate s-ar bucura pentru mine să știe c-am ajuns într-un loc, la mare sau la munte, poate.”

Într-o iarnă, o femeie s-a stins într-un salon. Nu avea buletin, iar fiul ei părea să se-ascundă după fiecare deget care i-ar fi putut umbri responsabilitatea. „Atunci m-au sunat acasă și eu nu înțelegeam foarte bine despre ce este vorba! Atît de rău, dar atît de rău mi-a părut c-am vorbit în casă! Mai bine m-aș fi dus pe balcon, afară, să vorbesc! Nu vreau s-aduc acasă ce se întîmplă aici. Acasă sînt în primul rînd, mamă”. **Ștefănel**, fiul ei, are o privire atît de albastră și de senină, în-cît numai obișnuinta te face să crezi că-i un copil ca toți copiii. Îl privesc într-o fotografie de **Paste**, în care ține în brate un iepuraș. Îmi pare că văd o fericire densă și condensată pe chipul lui. „Într-o zi, a venit la spital și cînd m-a văzut, a țîșnit deodată și s-a ascuns sub birou!”, îmi povestește „Dom’ Doctor”, cum l-au botezat, firesc, pacienții. „Atît de normal mi-a părut gestul ăsta!” Îmi amintesc cum coboară el însuși scările, de parc-ar fi un izvor de munte ce se repede să sară peste pie-

„Dacă oamenii devin cifre, totul se dezumanizează”

trele din albie și cum pleacă de la spital cu rucsacul în spate, de parc-ar fi în excursie. „Într-o carte de-a lui Kurt Vonnegut, personajul principal spunea că a cîștigat premiul Nobel fiindcă și-a păstrat curiozitatea unui copil de 12 ani, de-a privi după fiecare colț de stradă”, îl aud în timp ce mă grăbesc să cobor și eu, în urmă, ultimele trepte. „Aici te întorci ca dintr-o altă lume! Te duci într-un magazin, de pildă, și rămîi uluit de cîte lucruri se înșiră în fața ta! Totul începe să te minuneze, să te capteze cînd pleci și te întorci aici!” Asfințitul din seara asta e albastru. „Foarte rar”, îmi spune și dispăre, ca de obicei, lăsîndu-mă să mă gîndesc că o pisică fără zîmbet se poate întîlni pretutindeni, dar un zîmbet fără pisică, mai rar.

Învățămintele

Doi bărbați stau într-o rezervă, aplecați asupra unei fișii, c-un foarfecă în mînă. Vor să decupeze ceva. „Grozav mi-a plăcut”, izbucnește doamna doctor **Angela Nunu**. „Colaborează, lucrează împreună, împărtășesc! Odată am văzut pe o pacientă care avea o tumoră cum își mîngia abdomenul! Doamne, de obicei nu ne place trupul nostru, dar ea și-l iubea, așa bolnav cum era! Am învățat asta de la ea!”, iar cuvintele i se rostogolesc precum stropii unei ploii de vară. Altă dată, ochii și sufletul i s-au oprit asupra unui bărbat care după ce a mîncat, a făcut o reverență adîncă în fața **Domnului**. Pînă-n pămînt. Pe chipul doamnei **Carmen**, tresare începutul unei priviri pierdute. „Cînd stai aici, oamenii încep să-ți pară ca niște pui de găină. Atît de fragili! Doi domni, unul în căruț cu rotile, iar celălalt, cu un cancer stăteau mereu împreună. Unul îl ducea pe altul la fumat. Era așa, transfigurant, să vezi că viața și comunicarea își croiesc drum prin orice ființă, pînă în ultimul moment”. Doamna **Carmen** nu-și do-

rește ca fiul ei să obțină premii, pe la olimpiade, ci numai să fie întreg, să se cunoască pe el însuși. Asta aveam să aud și de pe buzele **Nicoletei**, și de pe cele ale **Irinei**: că tot ce contează este că „sîntem” și mai puțin de ce sau cum sîntem.

„Nu-i așa că vă e frică de singurătate?”, îmi ascult întrebarea asupra domnului doctor. Îmi vorbește despre viața pleneră pe care i-o aduce șansa de-a se afla pe secția aceasta, de-a simți mereu că nimic nu e prea mult din ceea ce face și de-a vedea oameni fericiti cu extrem de puțin, capabili să savureze soarele sau un cuvînt, asemeni copiilor, o vată de zahăr fără sfîrșit. Un „da” suierat și șoptit ondulează prin aer. „Visez la momentul în care o să mă aflu într-un loc al meu, care știu că-i al meu fiindcă eu l-am construit și-al meu o să fie în veci, unde pînă și gîndurile or să fie ale mele”. În gînd îmi apar ochii **Adei**. „Cu toții sîntem conectați între noi! Mă! Sigur! Cu Dumnezeu, ca și cu mizeria umană! Toți sîntem oglinzile celorlalți! Știu asta de cînd mă aflu aici! Dacă ai ales să ai valori și principii, asta nu te face mai bun decît bătrînul acela care se stinge după o viață în care a furat, ori a bătut. Ești mai bun poate conform normei, dar nu ești o ființă mai bună! Aici poți vedea că oamenii, în sine, sînt perfecti.”

Sfîrșitul

„Vor să fugă!”, îmi spune doamna **Carmen**. „Dacă îi vezi că-și fac bagajele, e semn că-n 72 de ore... Nu vor să fie găsiți aici. Și le faci tratament sedativ și tot nu adorm. Panica sau altceva le trezește toate celulele”. Femeile, ele, par mai împăcate. Bărbații, ca niște copii, mi se povestește, continuă lupta cu furie și încăpățînire. „Cînd vorbești cu cei de dincolo, ăsta e semnul”, îmi spune doamna **E.** privind spre patul gol de la geam. „Niciodată nu ești pregătit. Și un măr merită să fie mîncat înainte. Totul e mai important decît trecerea. Numai că n-ai ce face”, o aud pe doamna **Irina**, de după biroul camerei de gardă. „Poti face un studiu perfect”, îmi suieră „Dom’ Doctor”. „Dacă privești la microscop și studiezi, de exemplu componenta proteică a unei celule, dacă stai și stai și stai și studiezi, pînă la urmă te trezești că te holbezi direct în ochii bunului Dumnezeu. Eu știu să-i recunosc lucrarea. Știu unde să caut și cum să găsesc lucrurile perfecte. Și-atunci, de ce să-mi fie teamă? O aștept!”. La etajul șase, **Dorel**, un bărbat tînăr de 39 de ani și chip de copil se scufundă în pat ținîndu-și logodnica de mînă. A venit cu el, din **Spania**, să se căsătorească, înainte.

Oana OLARIU

Opinia veche – Nr. 450 – 4 - 10 martie 2013

O slujbă pe care nu o poți lua acasă cu tine

Cînd i-au crescut teatrului aripi

Muzele din Moscova și-au răsucit destinele pe poante

● flautele, un zumzet de zîne roz, cu fluturi în vârful picioarelor, prevestesc „Dansul florilor”

Noi ne-am legat la ochi cu întuneric, ei și-au înfășurat în jurul gleznelor o măiestrie făurită din satin. Noi ne-am îngărmădit sufletele în tăcere, ei și le-au îmbrăcat în dantelă și tul și le-au înșirat în fața noastră în zeci de piruete. Balerinii Teatrului Mariinsky au adus la lași, dintr-un Sankt Petersburg vechi de mai bine de-un secol, piesele fără vîrstă ale lui Ceaikovski, în coregrafia maeștrilor Marius Petipa și Lev

Ivanov. Marțea trecută, pe 26 februarie, de la ora 17.00 și-apoi de la 20.00, Sala Mare a Teatrului Național „Vasile Alecsandri” a găzduit Regalul Baletului Rus, un „surîs trist” în pași neîntrerupți de dans pe care l-am simțit ca adus de pe alte tărîmuri. Mai înflăcărat, mai lugubru, mai înflorit și mai obsedant decît orice au văzut pînă acum îngerii și demonii din coroana bătrînei scene.

Clara și visul

S-a întîmplat ceva teribil, fără s-apucăm a răsufla. Ne-a dispărut tapițeria roșie de sub trupuri și ne-am trezit din bezna în „Împărăția dulciurilor”. „Castelul trandafirilor” e îmbibat într-un frig curios, atît de străin ne e locul, cu trei covoare uriașe ațîmînd din ceruri cu tot cu florile aurii brodate pe ele. Bezmetici și loviți în lumina ochilor de culorile scenei, sîntem trași de suflute ca de niște mîneci străvezii, într-o horă nebună. „Spărgătorul de nuci” a lui **Piotr Ilici Ceaikovski** a venit învingător dintr-un război sfișietor și și-a luat drept tribut o prințesă cu aripi albe de fluture, **Clara. Vladimir Shklyarov**, cel care învîrte pe poante rolul **Spărgătorului** devenit **Print**, poartă pe piept un roșu imperial, bogat, pe care, în salturile demne, picurate cu zîmbete, nu-l lipește niciîncînd de floarea rochiei albe a **Clarei**.

Am căzut, deci, în actul al II-lea, iar cîntecul și măreția dansurilor care ne par închinat nouă sînt, de fapt, o sărbătoare în culorile lumii pentru cei doi eroi. Luminile sălii se însingerează,

îngheață într-un alb de lună, se mînjesc de ciocolată și prind gust de ceai în partitura spaniolă, cea arabă, chinezească, rusească sau italiană, fiecare instrumentată de cîte-un alt soi de flaut ori de arcușurile altfel unduite ale viorilor. „Trepak”-ul rusesc lovește în inima serbării cu cizma purpurie a balerinului, care străpunge muzica izbindu-se-n poale mai puternic, mai tăios decît ciupiturile coardelor nevăzute.

„Figurinele de cafea” ale **Orientului**, o cadînă cu trup duios, adormit, și bărbatul ei cu chipul încremenit în tăcere își traduc ovațiile în arabescuri croite din brațele și picioarele lor lungi, învelite în mătase. El o ridică spre cer, ea cere înaltul cu mîinile unite într-un candelabru fără lumini. Iar flautele care le iau locul, un zumzet de zîne roz, cu fluturi în vârful picioarelor, prevestesc „Dansul florilor”. Acum, în mijlocul buchetului de piruete pe diagonală, pași purtați pe aripi de colibri și de toate minunile cu trupuri de vînt adunate pe aceeași scenă, grația nu e suavă, ci bulversantă. Pînă cînd cortina cade și toate zînele și printii îngenunchează, știm.

Aripile Aurorii s-au însuflețit de sărutul prințului

Clara doarme, iar noi i-am consumat visul.

Lebăda și demonul

Ni s-a-nchegat sîngele pînă la palme și-am înghețat de-o spaimă densă, plutitoare, neagră. Am fost izgoniți din regat, abandonati într-un codru de liane, iar văzduhul s-a amărît ca de-o fiere albastră, „Lacul lebedelor”. **Rothbard**, demonul negru cu aripi de liliac zboară cu tot cu blesteme și-l varsă pe cel mai sumbru peste aripile **Odettei**, prințesa transformată în lebăda albă și îmbrăcată în trupul **Mariei Allash**, prim solistă a **Teatrului Bolshoi** din Moscova. Însă pasărea cu umeri irizați, frînti în gesturi fluide, nu știe că geniul rău a scuipat venin peste noi toți, iscodindu-ne parcă din priviri în căutarea victimei și-apoi s-a ascuns.

Din urma lui, un stol de lebede fără umbre, fără sunet de pași se joacă, *en pointe*, de-a noaptea. Le găsește sub cerul de cenușă **Siegfried**, printul fără de iubire care-și țînteste arbaleta spre și-ragul perlat de păsări. Dar în inima nopții ele devin femei, căci nici măcar demonul nu poate controla întunericul. Muzica e ca o durere, dansul lor în vreme ce-l înconjoară pe **Siegfried** e ca o abandonare, o despărțire de speranță. Acceptarea sortii aruncă frumoasele lebede într-un ritm domol, care chinuie. „Lasă-mă!”, ar striga **Odette**, „Nu pleca!”, i-ar urla buzele tînarului prinț. Și-ar jura credință.

Piciorul ei tremurînd în piruetă, brațele care-i cuprind talia și-o rotesc într-un leșin înflăcărat, toate se amestecă printre pașii încrucișați din dansul puilor de lebădă. Patru perechi de mîini subțiri se leagă într-un jurămînt și-și saltă poantele într-o muzică a lor, o trepidare în zig-zag-uri alerte, fără cu-

sur. Rusoaicele cu piele de marmură albă ne încălesc gîndurile și ni le bătusc pe vîrfuri, așa cum flautul se joacă cu suflutul nostru. **Konstantin Zverev** se întoarce cu chipul demonului, cu aripile desfăcute a moarte. **Siegfried** a trădat. Blestemul **Odettei** se întinde pînă la primele raze ale aurorii reci și se stinge în zeci de fouettés (n.r.: piruetă repetată, într-un picior).

Aurora și valsul

Ne dor trupurile ca de-o încordare. Am călătorit, ce-i drept, spre un alt palat, al regelui **Florestan**, unde **Aurora**, interpretată orbitor de **Alina Somova**, își ascultă ursitoarele, uîtînd că zîna **Carabosse** n-a fost chemată la curte. Privim extenuați de blesteme cum se abate un altul asupra copilei blonde, cu fustă încrețită de tul, ca o piersică pîrguită și cum ea cade într-un somn dansat, somnul „Frumoasei din Pădurea Adormită”. Prințul **Désiré** poartă, însă, pe buze, un leac neștiut, pe care i-l dezvăluie nereidele, zînele albastre ale pădurii. În rochii smulse de pe cer, cu coroane de flori în palmele plăpînde, balerinele cos din încrucișările poantelor un vals ritualic, ca o rugăciune.

Niciodată n-a fost vindecarea de o-cara **Răului** mai frumos aplecată din umeri spre pămînt și mai fin stearsă cu poale de rochii. Cum niciodată n-a zîmbit lebăda albă, **Aurora** cea adormită a surîs fără greș întotdeauna. Și dacă **Siegfried** a pășit greoi printre zîne căutîndu-și pasărea blestemată, **Désiré** a sărutat moartea pe buze, a vindecat-o de ură și-a alungat-o. Niciodată n-a fost noaptea mai scurtă decît atunci cînd, pentru aproape două ceasuri, ne-am încălzit spiritele la focul ce arde într-un fel anume în Moscova, la **Teatrul Bolshoi**.

Anca TOMA

SUA strînge curea

● Obama este obligat să promulge măsuri de austeritate

ce liderul american și **Congresul** nu au ajuns la un acord cu privire la un nou plan de micșorare a costurilor. Reducerile de buget vor fi „în valoare de 85 de miliarde de dolari, afectînd cheltuielile pentru apărare și alte programe, după ce republicanii și democrații nu au reușit să prezinte un plan alternativ pentru reducerea datoriei publice. Președintele Obama este obligat prin lege să promulge aceste măsuri de austeritate bugetară, cunoscute sub denumirea de «sequester», pînă vineri la ora locală 23:59 (n.r. vineri, 1 martie), în lipsa unui acord politic.” (**agerpress.ro**, vineri, 1 martie)

Faptul că liderul de la Casa Albă nu s-a putut pune de acord cu **Congresul** american va duce la tăieri bugetare automate. „Reduceri automate vor tăia 5% din bugetele agențiilor federale și

8% din bugetul Pentagonului pînă în luna octombrie, însă nu vor afecta o serie de programe importante precum salariile militarilor, pensiile și programele de sănătate pentru persoanele cele mai sărace.” (**bbc.co.uk**, sîmbătă, 2 martie)

Cu toate că a semnat acest ordin, **Barack Obama** nu este de acord cu tăierile bugetare bruște, el afirmînd că acestea riscă să destabilizeze economia pe plan mondial. Președinția încearcă mai curînd să încurajeze o creștere a taxelor și impozitelor pentru a acoperi deficitul bugetar.

Însă **John Boehner**, președintele republican al **Camerei Reprezentanților**, a afirmat că „Discuția despre venituri, pentru mine, este terminată. Ar trebui să ne concentrăm asupra problemei cheltuielilor”. El a confirmat că grupul republican va depune săptămîna vii-

toare un text legislativ care să permită finanțarea statului federal după 27 martie, pînă la sfîrșitul exercițiului bugetar 2013, în 30 septembrie.” (**hotnews.ro**, vineri, 1 martie)

Dacă nu vor apărea modificări cu privire la acest ordin, hotărîrile rămînd în vigoare, sînt așteptate întîrzieri în trafic aerian din cauza reducerilor de personal. „De asemenea, o parte din programele de apărare vor fi oprite, iar reducerile vor provoca unde de șoc în rîndul industriei de apărare. Inspecțiile sanitare-veterinare se vor reduce, cercetarea medicală va fi încetinită, iar mai multe mii de profesori vor fi concediați.” (**nytimes.com**, sîmbătă, 2 martie)

Congresul american poate opri aceste micșorări de fonduri în orice moment, însă doar dacă partidul republican și cel democrat vor reuși să cadă la o înțelegere cu privire la reducerea datoriei de 11.700 miliarde de dolari, care reprezintă deficitul bugetar al SUA.

Andrei MIHAI

LENTILA DE CONTACT A LUMII

Emisii tv tranchilizate

● jurnaliștii au uitat că frații Cămătaru, în trecut, au fost acuzați de șantaj, trafic de droguri sau fraudă

Pentru patru lei și trei urși televiziunea s-a întors pe dos. Problema confiscării animalelor fraților **Cămătaru** a răscolit toate posturile de știri, fiind tratat ca un eveniment de importanță națională. Pe baza acestei dețineri ilegale de animale, posturile de televiziune **Digi 24**, **România TV**, **Antena 3** și **B1 TV** s-au întrecut în a arăta cît mai în detaliu și „în exclusivitate” operațiunea de confiscare. Astfel, s-a ajuns la titluri care îngălbeneau ecranele la aceeași oră, ca „Animalele sînt tranchilizate”, în cazul **Antenei 3** sau „Primul leu a fost tranchilizat”, în cazul **Realității TV**, toate fiind, bineînțeles, transmise în direct de la locuința lui **Nuțu Cămătaru**.

Animalele au fost mutate. Însă nimic nu a oprit o tentativă de urmărire a acestora care ar fi fost transferate la grădina zoologică din **Bucov**, **Ploiești**. **Realitatea TV** a avut un titlu original care a întrecut toate celelalte încercări de pe alte posturi: „Cămătarii, mai săraci cu patru lei”. Știrea în sine nu a avut o anvergură prea mare. Pur și simplu, cîteva animale au fost luate de **Garda de Mediu** de la **Cămătari** pentru că erau deținute în mod ilegal. Însă asta nu a împiedicat posturile de televiziune să uite că aceștia au fost acuzați în numeroase rînduri de șantaj, trafic de droguri sau fraudă, și să pună accentul pe situația dramatică a animalelor prin transmisiile live interminabile. **Petre Nechita**, un reporter al **Antenei 3**, a anunțat că este pentru prima oară cînd presa a reușit să intre pe domeniul familiei **Cămătaru**. Însă de departe cel mai mediatizat moment a fost acela în care animalele au fost tranchilizate și nu faptul că timp de nouă ani autoritățile au stat cu mîinile în sîn în timp ce zvonurile despre animalele folosite ca să-i speire pe cei care cereau bani cu camătă luau amploare. Dar seria de informații „surprinzătoare” a continuat, aflîndu-se că o leoaică ar fi gestantă, iar prezentatoarea TV părea să se îngrijoreze de situația ei, etichetînd-o ca una „șocantă și emoționantă”. A urmat apoi momentul plin de tensiune în care i s-a tuns părul unui ursuleț pentru a-i fi tratată o rană. Lucru explicat în detaliu de un alt reporter.

Televiziunea română tinde să facă circ din orice lucru mărunț și astfel s-ar putea să se transforme într-o junglă precum cea găsită pe proprietatea fraților **Cămătaru**.

Iuliana LEONTI

Președintele **Barack Obama** a semnat vineri un ordin care prevede tăieri bugetare substanțiale, care vor fi resimțite în special de către agențiile guvernamentale precum **Pentagonul**, **Centrul de Control și Prevenire a Bolilor** sau **Departamentul de Apărare**. Acest lucru s-a întîmplat deoare-

Democrația după noi reguli

Preluarea puterii în stat. Pasul următor, Justiția

Cel mai perfid abuz pe care îl poate face formațiunea care deține puterea într-un stat democratic este luarea unor decizii sub umbrela „voinței poporului” sau a majorității. Asta s-a întâmplat și în cazul demiterilor de la Curtea Supremă a Magistraturii. Fie că a fost vorba despre orgoliu, manipulare sau răzbunare, demiterea fără justificare a judecătorilor Cristian Dănilă și Alina Ghica ne face să arătăm ca un stat de mîna a treia. Unul în care Justiția mai mult încurcă, sînd în calea rezolvării treburilor „ca la carte”.

Împinsă treptat în planul al doilea al actualității de ineptia și chiar ticăloșia ce par a fi pus stăpînire pe mass media și pe societatea civilă, minieria din CSM din 25 februarie rămîne un eveniment de o semnificație de-a dreptul cutremurătoare, pe care doar unul sau doi editorialiști au reușit s-o sesizeze (Ioana Ene-Dogioiu și Cristian Câmpeanu). Mai grav este însă că această minieriadă a robelor nu este un eveniment izolat, ci, privită în contextul ultimelor evoluții politice, face parte dintr-o strategie de decuplare a României de UE și de NATO pe care puterea usl-istă nici nu se mai obosește s-o ascundă.

Pe scurt, cel mai grav aspect al revocării judecătorilor Alina Ghica și Cristian Dănilă din CSM este lipsa unei motivări serioase a celor care au executat acest demers. Spun bine „executat”, căci, în absența unor motive întemeiate, sîntem îndreptățiți să vedem aici o crasă manipulare din partea actualului ministru, Mona Pivniceru, apropiată a mult controversatului Mihai Vlasov și mare disprețuitoare a standardelor europene, după cum s-a văzut și cu prilejul recente sale vizite la Bruxelles. Ce fel de magistrați sînt

• este ca și cînd în locul explicației raționale preferăm forța, fie și forța numărului • orice om care va analiza cu propria minte evenimentele va întreba care sînt motivele care au stat la baza revocării celor doi

Rodica CULCER

Adevărata față a puterii USL

• alianța nu are nici o intenție să continue reformele cerute de UE ci dorește să ne decupleze de Europa

Însă aceia care se lasă manipulați de o mîna de oameni și nu au nici un pic de jenă să pretindă revocarea unor membri CSM sub pretextul „îndeplinirii defectuoase a mandatului”, fără să fie capabili să dea un singur exemplu concret în acest sens? Și, dacă sînt atît de vigilenți la buna funcționare a CSM, cum de nu au cerut revocarea judecătorului Adrian Neacsu, cercetat de DNA pentru conflict de interese? Din păcate, aceștia sînt magistrații noștri, atîta caracter au ei, iar cei care-mi vor cere să nu generalizez, să-mi spună și pe unde au protestat cînd colegii lor au votat revocarea fără teme. Este ca și cum am avea hotărîri judecătorești fără motive – și cine spune că nu le vom avea în curînd? – sau ca și cînd în locul explicației raționale preferăm forța, fie și forța numărului, căci pe aceasta au invocat-o în mod agresiv reprezentanții asociațiilor profesionale la ședința CSM, cînd le-au răspuns președintei ICCJ Livia Stanciu și procurorului general Daniel Morar că motivația constă în cele 1600 de voturi. Aceeași forță a majorității voturilor care a fost invocată, în disprețul legii și al Constituției, și vara trecută în campania pentru suspendarea președintelui Băseșcu.

Pe de altă parte, nici nu a fost greu să manipulezi o categorie profesională obsedată de propriile privilegii, care se dorește intangibilă. Nu vor fi fost judecătorii enervati peste măsură de arăstările operate în rîndurile lor de DNA? Probabil că da, și au vrut să se răzbune pe procurori și pe toți cei care susțin că

nimeni nu este mai presus de lege. Oamenii legii se simt așadar amenințați de lege și de independența justiției. O concluzie contra naturii, dar perfect adecvată realităților românești.

Recentele evoluții din justiția românească vor compromite probabil și viitoarele evaluări din cadrul MCV și vor pune aderarea noastră la spațiul Schengen sub zodia incertitudinii. Deja Germania a anunțat că se va opune prin veto stabilirii unei date a aderării pentru România și Bulgaria. Răspunsul guvernului român, exprimat de ministrul de externe Titus Corlățean cu binecuvîntarea premierului Victor Ponta, confirmă însă cele mai sumbre anticipări: dacă Europa nu ne vrea în Schengen, nici noi nu vom mai dori să aderăm. Cu alte cuvinte, dacă UE insistă să ne ceară o justiție curată și un angajament ferm împotriva corupției, UE nu ne mai interesează. Înțelegem de fapt că USL nu are nici o intenție să continue reformele cerute de UE în justiție, ci dorește să ne decupleze de Europa și să ne orienteze către țările arabe, la care visează ministrul Corlățean. Așezirea CSM, organism crucial pentru desemnarea viitorului procuror general, al procurorului șef al DNA și al viitorului președinte al ICCJ, face parte și ea din acest plan politic, gîndit probabil de Ion Iliescu și de Dan Voiculescu. Reacția opoziției politice și a societății civile este însă dezamăgitor de anemică.

Și uite așa, în spatele dezbatelor fără miză și al isteriei mediatice pe tema animalelor fraților Cămătaru, somnul rațiunii este pe cale să nască un monstru mare cît viitorul României. Niciînd nu a fost mai actual titlul imnului național, Deșteaptă-te, române! Deșteaptă-te așadar, române-cetățean european, cît mai ai vreme și drepturi, și, pentru numele lui Dumnezeu, nu te culca la loc!

rea judecătorilor Ghica și Dănilă a fost o „revoluție” a magistraților, încurajată și potențată politico-mediatic, în special de Dan Voiculescu și Antena 3.

Miza schimbării componentei CSM este evidentă: viitoarele numiri din Justiție. Este vorba de noul procuror general, șef al DNA, dar și de desemnarea unui succesor al Liviei Stanciu, actualul președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție. Datorită ei au fost finalizate, în ultimii ani, marile dosare de corupție și, din acest motiv, este percepută ca un pericol major de către politicieni.

Ofensiva actualei puteri de a pune Justiția cu botul pe labe este evidentă. Reacțiile față de raportul MCV, de minimalizare a deficiențelor semnalate, numirea în Guvern a unor miniștri trimiși în judecată (Relu Fenechiu, la Transporturi) sînt sfidări la adresa Justiției, strategii de intimidare a acesteia. Vorba lui Dan Voiculescu: „nu avem toată puterea pînă nu avem Justiția!”

Alina Ghica și Cristian Dănilă, în așteptarea deciziei instanței

Laura ȘTEFAN

De ce ne privește pe toți ceea ce s-a întâmplat la CSM ?

• normal este ca înfii să fie identificată vina unei persoane și abia apoi să se organizeze un vot pentru sancționarea ei

Săptămîna trecută au fost revocați din CSM judecătorii Alina Ghica și Cristian Dănilă. Este fără precedent pentru România ca doi membri CSM să fie eliminați din acest organism care ar trebui să garanteze independența sistemului judiciar. Pentru a face asta este esențial ca membri CSM să fie ei înșiși liberi și să poată lua deciziile pe care le consideră necesare la un anumit moment. Să aibă curajul să vorbească în apărarea sistemului judiciar atunci cînd politicienii încearcă să-l controleze, dar și să își sancționeze colegii atunci cînd aceștia greșesc.

Orice om obișnuit să analizeze cu propria minte evenimentele la care este martor va întreba care sînt motivele care au stat la baza revocării celor doi. Tocmai aici este problema – nimeni, nici măcar cei care le-au cerut revocarea, nu a putut spune care este vina care li se impută celor doi. De fapt, exact asta este marea problemă a acestei proceduri și de aceea implicațiile ei razbat dincolo de hotarele sistemului judiciar. Să mă explic: conform legii, revocarea unui membru CSM este o sancțiune și prin urmare ea nu poate fi aplicată decît dacă respectiva persoană săvîrșește o faptă sancționabilă cu respectiva sancțiune. În cazul membrilor CSM faptele sancționabile cu revocarea sînt „neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor încredințate prin alegerea ca membru al Consiliului”.

Furia maselor de judecători a pornit atunci cînd CSM și-a ales ca președinte un procuror pentru prima dată în istoria sa (pînă atunci toți președinții fuseseră judecători, procurorii ocupînd de obicei funcția de vicepreședinte). Atît legea, cît și Constituția permit alegerea unui procu-

ror în funcția de președinte al CSM, procurorii fiind magistrați ca și judecătorii. Așadar alegerea a fost legală. Pretutindeni în țară s-au convocat Adunările Generale ale judecătorilor care, într-o proporție foarte mare, au votat pentru revocarea celor doi. Abia după ce au votat judecătorii și-au pus problema motivării hotărîrilor prin care se cerea revocarea – un lucru extrem de grav pentru cei care ar trebui să fie o garanție a statului de drept. Normal este ca înfii să fie identificată vina unei persoane și abia apoi să se organizeze un vot pentru luarea deciziei cu privire la sancționarea vinovatului. Dacă vina care li se impută este cea de a fi participat și votat la ședința în care a fost ales un procuror ca președinte CSM, această acuză este nefondată pentru că toți membrii CSM au participat la respectiva ședință, iar în privința votului fiecare este liber să voteze conform conștiinței sale pentru că în România nu există noțiunea de mandat imperativ pentru cei aleși în diverse poziții publice. Nici argumentul că cei doi nu mai sînt susținuți de cei care i-au ales inițial nu este valabil pentru că atîta timp cît o persoană este aleasă într-o funcție pentru un mandat – aici pentru șase ani – respectiva persoană nu poate fi înlăturată decît în situații excepționale prevăzute expres de lege. Așa cum am arătat mai sus aceste condiții nu au fost îndeplinite aici.

Diferența între dictatura majorității și o democrație care este și stat de drept constă în faptul că majoritățile, oricît de mari, nu pot lua decizii încălcînd legea. Adică nu putem decide orice prin vot. Din fericire, cei doi au atacat decizia CSM prin care au fost revocați în instanță așa că justiția va avea ocazia să ne spună dacă ceea ce s-a întâmplat este sau nu legal. Pînă atunci, Ghica și Dănilă rămîn membri CSM pentru că aplicarea hotărîrii de revocare e suspendată pînă cînd instanța decide asupra contestațiilor.

Laura Ștefan este expert anticorupție

Silviu SERGIU

Revoluția strîmbă din CSM

• acest precedent periculos va duce la inhibarea sistemului judiciar în raport cu factorul politic

Îndepărtarea judecătorilor Alina Ghica și Cristi Dănilă din CSM este o premieră negativă în Justiția românească. Este pentru prima oară cînd o astfel de decizie este luată, prin vot democratic ce e drept, dar fără precizarea cu exactitate a motivelor care impuneau o măsură punitivă. Avem astfel de-a face cu o sancțiune care încalcă flagrant legislația referitoare la funcționarea Consiliului Suprem al Magistraturii (CSM), care precizează în mod explicit că revocarea unui membru are loc doar în cazul unor abateri flagrante de la normele și deontologia

profesională. Ori nu poate fi vorba de așa ceva în cazul Ghica - Dănilă.

Votul împotriva celor doi a fost masiv politizat, după alegerea procurorului Ioana Smidht-Hăineală, cu contribuția judecătorilor Ghica și Dănilă. Gruparea anti-reformistă din CSM a ascuns acest vot viciat, menit a descu-raja orice tentativă de a spori gradul de independență a Justiției, în spatele unui conflict artificial între judecătorii și magistrații din CSM.

Acest precedent periculos va duce la inhibarea sistemului judiciar în raport cu factorul politic, mai ales că mazi-

Lina VDOVÎ este redactor la „Televiziunea Română”

Andrei CIURCANU este reporter la postul de televiziune „Antena 3”

Paula SCÎNTEIANU este senior editor la revista „Opinia Veche”

George GURESCU este redactor la „Televiziunea Română”

Cu rădăcini în .md

Tot vinul din familia noastră

● se găsește în fiecare casă, în butoaie de lemn de stejar, în vase cilindrice de plastic albastru sau în ulcioare de lut

În **Moldova**, toată lumea bea vin. Vin și vodcă, ar completa unii, dar ultima-i dinspre răsărit, nu crește-n copaci și se bea cu scop precis: o betie rapidă, cu efect garantat și urmări neprevăzute.

Cu licoarea lui **Bachus** însă e o altă poveste. Acesta se găsește în fiecare casă, în butoaie de lemn de stejar, în vase cilindrice de plastic albastru, în ulcioare de lut sau în pahare de sticlă cu picior subțire. În definitiv, tronează în fața fiecărui musafir poftit sau căzut la vatră în miez de noapte ori zori de zi. Așa-i legea. E o mare, mare rușine pentru moldoveni să nu aibă niște vinișor cu care să îndulcească o bucată de slăniș sau o plăcintă cu brânză proaspăt scoasă din cuptor. Să se consolideze o prietenie, să se pună tara la cale, să se răspândească niște vesti. Iar dacă totuși beciul e gol – se mai întâmplă – se vor găsi mereu vecini cu suflet mare, sensibili la astfel de subiecte.

Și în familia noastră vinul a fost un tainic sfătuitor. În prezența lui s-au luat decizii importante. L-a ajutat pe tata când ne-a cumpărat apartamentul din centrul orașului, în spațiile clădirii în care astăzi domnesc membrii **Consiliului Raional**, când și-a vîndut **Opelul** ori când și-a măritat prima fată, pe **Diana**, sora mea mai mare, și avea nevoie de cumetri și nași.

Și s-a găsit mereu, la fiecare masă. Când eram mică, toamna nu însemna pentru mine doar întoarcerea la școală, ci marca un eveniment anual pentru care ai mei se pregăteau ca pentru hramul bisericii. Când dădeau strugurii în pîrg, suna alarma. Toată familia, cu mic, cu mare, se îndrepta voinicește spre casa bunicii pentru a goli via de fructele-i mustoase. Bunica făcea „zeamă”, o ciorbă de pui cu tăietei, și pregătea un butoi mare cit casa în care strugurii erau striviți și lăsați să mustească. Îmi plăcea la nebunie mustul ăla. Furam cea mai mare cană din casă și o înecam în suc proaspăt și aromat și mă întreba bunica după aceea: „De ce-mi ești așa veselă, căprito?” De la must, dar vinul nu mi-a plăcut niciodată. Habar n-am de ce.

Lucrurile astea mi le-am amintit zilele trecute, la șase ani după ce am zburat din cuib și în care m-am înțeles numai cu băuturile sofisticate. Am dat de-o sticlă de vin roșu adusă de un prieten și am demarat reconcilierea.

L-am băut lent, cu răbdare, așa cum știam că se face, m-am gândit la tata, la bunica și la toate filmele romantice pe care le-am văzut vreodată și mi-au intrat mințile în cap. A fost bine. Sms-ul pe care l-am trimis bunului prieten în acea seară a fost: „Vinul apă nu se face. Să-ți dea Dumnezeu sănătate!”

Lina VDOVÎ

Pizza cu blat de optspe ani

● singurul dușman al lui Nea Fane în ultimii 20 de ani de cînd nu-l mai ajunge cureaua, e legea

Acum cîteva numere am scris exact în acest loc, în aceeași rubrică un text despre dorința mea de a deveni politist. Despre cît de mult am asudat, despre diclofenacul mentolat ce mi-a mîncat plămîni săptămîni la rînd în timpul exercițiilor fizice, despre testele de gramatică și istorie de la **Academie**. Iată că mi se oferă șansa să o termin. Am cunoscut recent, un alt tînar căruia, la fel ca și mie, acum aproape zece ani îi spunea taică-su să-și scuture mîinile. **Eugen** e acum politist în toată regula. Și-a dorit toată viața să poarte uniformă. Eu și **Eugen** avem două lucruri în comun – fiecare dintre noi are o dramă legată de uniforma de politist. Drama mea este că nu am fost „înrolat”, a lui că a terminat **Academia**.

După ce a terminat studiile, **Eugen** a devenit politist într-un oraș de provincie. Sub comanda unui superior, nici nu mai contează rangul, dar a căruia relație cu micii și fleicile pe grătar este mult mai aprigă decît dorința soluționării dosarelor cu infractori. Din acest moment îl vom numi pe șeful lui **Eugen**, nea **Fane**. Nea **Fane** are 1.60, 100 de kilograme fă-

ră 200 de grame. Nu poartă cravată, iar ultimul nasture de la cămașă nu îl închi-de niciodată. E prieten cu toată lumea, toată lumea care îl ghiftuiește.

Cu nea **Sică** de la măcelărie, care în timpul liber mai braconază și în fiecare sezon îl servește cu un portbagaj de vînat. Nea **Fane** e prieten cu patronul de la restaurantul ăla fișos unde se vinde pizza de cea mai bună calitate și uneori, la comandă fermă, pizza din aia proaspătă, cu blatul fraged sub optspe ani. Nu se ceartă cu nimeni. Singurul lui dușman în ultima vreme, mai bine zis în ultimii 20 de ani de cînd nu-l mai ajunge cureaua, e legea. Dar nu îl deranja nimeni pînă să apară în secția lui **Eugen**.

Tînar, cu dorință de afirmare, s-a apucat de arestat infractori, să îi cheme la interogatorii, să îi bage la puscărie. Nea **Fane** s-a transformat în psiholog și a decis să îi educe pe infractori în spiritul împăcării. Și mai mult decît afit, s-a decis să îi sprijine. Să îi anunte cînd oamenii pleacă din case ca să îi caute de bijuterii. Nu mai bine eviți o infracțiune de spargere care se poate termina cu violente și de ce nu ucidere din culpă? Nea

E prieten cu toată lumea care îl ghiftuiește

Fane a devenit un fel de **Robin Hood** urban pentru o anumită minoritate. Ia de la cei bogați și dă la cei care vor să se îmbogățească peste noapte. Si **Doamne**, ce s-a mai îmbogățit nea **Fane**! Atît de tare încît a început să ofere din preaplinul lui și la **București**. Portbagaje pline, valize cu provizii trimitea nea **Fane** la **Capitală**, de credea că trimite la rude să se pregătească pentru cel **de-al Treilea Război Mondial**.

Ce credeți că s-a întîmplat cu nea **Fane**? Nimic. Își odihnește în continuare burta pe scaunul găunos de șef și privește înspre strada principală cu ochii lui

mari, umezi și goi, nu care cumva să mai apară o mașină neagră cu numere de **București**, din care să coboare un jurnalist neisprăvit care să îl întrebe de sănătate. Ah, și era să uit al doilea lucru pe care-l avem în comun **Eugen** și cu mine. Amîndoi avem aceeași întrebare – dacă **Eugen** și nea **Fane** îl caută pe omul care vinde pizza. Cîți politisti îl caută pe omul acela și care dintre ei o să rămînă în funcție dacă descoperă că blatul era mult prea fraged ca să fie consumat de un major?

Andrei CIURCANU

Din Cetatea lui Ștefan

Și infernul naște fericire, uneori

● dacă te uital atent, mai că vedeai ramuri de copac înflorit în ochii ei

El nu era zdravăn la cap. Dar nici ea. O bătea cu o curea de piele întoarsă și o suduia de tot neamul. „Urît, urît de tot”, spuneau vecinii. Dar nu se băga nici unul, nu de frică. Ci ca să nu strice spectacolul. Și așa în fiecare seară pînă la unu noaptea, cu țipete și vaiete, cu blesteme și rugămînti. „Nu mai da Vasileee, să-ți cadă mîna cu care dai. Să dea Dumnezeu să putrezești în închi-soare, să te mînințe viermii, să n-ai parte de copii!” Apoi se lăsa o tăcere ciudată, ca înaintea furtunii. Dar nu venea nici o furtună, toți se băgau la somn prin bucătăriile lor de vară, ori șoproane improvizate pentru anotimpul călduros.

A doua zi o vedeau pe femeie spălînd rufe într-o balie mare în mijlocul ogrăzii, cu ochii vineți, dar cumva fericită. O fericire stranie, ce venea din lăuntrul ei, prin ochi, ca o sevă binefăcătoare. Dacă te uital mai atent, mai că vedeai ramuri de copac înflorit în ochii ei. Le vorbea copiilor blajin, îi chema să le dea turte pe prispă. Cu zahăr. Bune erau turtele și prea puține, căci cei patru băieți le terminau imediat. Cel mai mare avea zece ani neîmpliniți, iar cel mai mic cinci. Făcuți unul după altul, nu prea se vedea diferența de vîrstă între primii trei. Însă pentru cel mic avea mereu după sobă, ascuns un castrol cu cîr dulce de mămăligă ori mai mult lapte, pe care îl dădea cînd nu mai era nimeni prin casă. Poate că îl iubea mai mult, poate doar îi era milă că era mic și bicisnic și lua cel mai des bătaie de la tatăl lui.

Cînd se lăsa seara, aceeași poveste aduna vecinii în drum, ca la o ședință de consiliu. „Nu mai da Vasileee,

că mă omori și lași copiii pe drumuri, că doar eu am grijă de ei. Să-ți crape ochii și inima în tine că aia nu-i inimă de om. Lua-te-ar dracu”, și tot așa de te îngrozeai, nu alta. Și iar a doua zi spuneai că nici nu s-au certat vreodată, mergeau la cîmp amîndoi, ori se ajutau prin curte la treburi.

Dar asta pînă într-o zi, cînd nu s-a mai auzit nici o palmă, nici un strigăt. Cei ieșiți în drum, după obisnuință, au mai așteptat, poate se întîmplă mai tîrziu, mai întîrzie și ei, ca oamenii. Dar s-a făcut ora două de noapte și nimic. Oarecum dezamăgiți, s-au culcat. O fi fost vreun blestem peste ei și acum s-a spart, ori au murit amîndoi, subit? Dimineata l-au văzut doar pe el prin curte, la fel toată ziua. A doua seară de tăcere. „Lucru necurat, maică!”, spuneau babele. După a cincea seara de tăcere lumea și-a văzut de ale ei.

Și nimeni nu știa că femeia se îmbolnăvise după ultima bătaie și pierduse pe cel ce trebuia să fie al cincilea copil. Iar **Vasile**, stătea lîngă pat și-i schimba bandajele de pe frunte, o spăla ca pe un copil mic, îi aducea mîncare și apă. Noaptea o veghea adesea cînd ea suspina prin somn. Și l-a înmuat suferința femeii în așa hal încît nici în copii n-a mai dat o palmă de atunci. Și totuși nu am înțeles niciodată fericirea stranie din ochii femeii, chiar și după ce lua bătaie de la bărbatul ei. Poate pentru că ziua era momentul ei de liniște. Ori pentru că, printre durere, ne-caz și sărăcie, reușea să găsească acel strop de fericire pe care alții nu-l găsesc nici în cele mai senine zile.

Paula SCÎNTEIANU

Hai-hui la kilometrul 0

Dilema Țăranului Român

● homosexualii și ateii nu vor fi acceptați în totalitate de toți oamenii în viitorul apropiat

În urmă cu o săptămînă, auzeam de scandalul de la **Muzeul Țăranului Român (MTR)**. Cu toții ne-am făcut cruce, unii din dispreț pentru cei din sală, alții pentru cei care au organizat mișcarea de protest. Extremiștii se certau între ei, ortodoxia era scuturată pe toate părțile, iar în mijloc stătea țăranul, care avea o criză de sexualitate. Bineînțeles, a fost penibil să boicoteze un astfel de film, de unde, zic eu, au fost și atîtea remarci acide la adresa acelor protestatari. Dar pentru mine, mai rău mi se pare că acest subiect nu a fost dezbătut cu seriozitate dincolo de birfurilele de la televizor și de campaniile organizate de **ONG**-urile românești.

Putem spune că un grup de protestatari nu reprezintă întreaga societate românească, în final, la **MTR**, nu au fost cei 90% dintre români, care s-au declarat ortodocși la ultimul recensămint. Acest subiect, alături de mult blamatul „parteneriat” biserică-stat, nu au fost niciodată dezbătut în mod serios în **România**. Cîți politicieni au recunoscut că sînt de acord cu homosexualitatea? Nici măcar să nu îndrăznim să-i întrebăm ce părere au despre căsătoriile de același sex. Singurul personaj care a vorbit a fost **Gigi Becali** și uitati unde a ajuns el. La fel ca-n problema carniei de cal și a aderării la spațiul **Schengen**, partidele ar trebui să își asume o poziție coerentă. Numai uitați-vă la comentariile de pe forumuri sau din presă, femeile sînt cele mai deschi-

se, iar bărbații care nu au nimic împotriva, își încep textul cu „mie-mi plac femeile”. Nu cumva să-i „acuze” careva că-s homosexuali.

Homosexualii și ateii nu vor fi acceptați în totalitate de toți oamenii, în viitorul apropiat. Si în **Statele Unite ale Americii**, sînt regiuni la fel de conservatoare și rigide ca **România**. Tot în **SUA**, clinicile de avort sînt terorizate de fundamentalisti, mai ceva decît proiectiile de film de la **MTR**. Doctorii sînt urmăriți, bătuți, iar numeroase clinici au fost atacate cu *cocktail*-uri molotov și bombe artizanale (în **România**, lucrul ăsta nu s-a întîmplat). Dar în **SUA**, față de **România**, președintele țării a vorbit despre homosexualitate și chiar susținut o lege în această privință. În **Franta**, au ieșit mii de oameni împotriva unei legi care susținea adopția pentru cuplurile de același sex, dar președintele socialist, la rîndul său, și-a susținut punctul de vedere în fața oamenilor..

Nu trebuie să-i punem la colț pe cei care sînt contra și să-i acuzăm de prozelitism, ar fi o dovadă a lipsei de înțelegere, dar politicile durabile, chiar dacă încep cu **ONG**-urile, nu trebuie să se termine tot la **ONG**-uri sau la o proiectie de film. Sînt curios care-i opinia lui **Ponta** sau a lui **Traian Băsescu** despre acest subiect. Ar trebui să-i întrebăm, deși s-ar putea ca cineva să spună că sîntem gay.

George GURESCU

SENIORI EDITORI:

opinia veche

Andreea ARCHIP,
Dana BALAN,
Oana BALAN,
Alina BAISAN,
Andrei CIURCANU,
Florentina CIUVERCA,
Anastasia CONDRUC

Ionuț FANTAZIU,
George GURESCU,
Diana IABRAȘU,
Liviu IOLU,
Roxana LUPU,
Nicoleta NASTASE,
Vlad ODOBESCU,

Diana ROTARU,
Ionela SĂVESCU,
Paula SCÎNTEIANU,
Andrei UDIȘTEANU,
Lina VDOVÎ

Dintr-o mie de CD-uri

Babel, deschide-te!

● spre deosebire de oropsiții pedepsiti să vorbească limbi diferite, sensul cântecelor poate fi deslușit de oricine

S-au inspirat dintr-o legendă biblică și au realizat albumul intitulat „Babel”. Asta au făcut britanicii de la **Mumford and Sons**, care, la trei ani de la debut, au scos la sfârșitul lunii septembrie a anului trecut al doilea lor material. În același stil ca și prima dată, indie folk cu influente rock, cei patru britanici au construit în aproximativ patruzeci de minute un turn format din doisprezece melodii plus încă trei bonus, găsim la sfârșitul lui, nu pe **Dumnezeu**, cum voiau credincioșii din legenda turnului **Babel**, ci puțină speranță. Iar spre deosebire de oropsiții pedepsiti să vorbească limbi diferite, sensul cântecelor poate fi deslușit de oricine căci, pe ritmuri de pian, chitară, mandolină și percuție, sînt spuse povești simple despre credință, deznădejde, pierdere și regăsire.

Începînd cu melodia care dă și titlu albumului, „Babel”, formată cînd din ritmuri galopante, cînd din solo-uri lente, de o dulce inerție, britanicii își strigă neputința și slăbiciunea și cer îndurare: „I cry, Babel! Babel! Look at me now” (n.r. „Plîng, Babel! Babel! Privește-mă”). „Whispers in the dark” (n.r. „Șoapte în întuneric”) vine ca o mărturisire în ritm alert în care membrii trupei recunosc că sînt niște ticăloși sinceri, dar și umili servitori, „I’d set out to serve the Lord” (n.r. „Am venit să-i servesc Domnului”). Căutarea este prezentă în toate melodiile de pe album, fie că e vorba

Mumford and Sons – „Babel” (2012)

de căutarea iertării, fie de o ieșire din întuneric, iar umbra începe să se disipe abia la mijlocul albumului, în melodia „Lovers of the Light”, „But call me home/ And I will build a throne” (n.r. „Dar cheamă-mă acasă/ Și-ți voi construi un tron”). Cei patru „rătăcitori fără nădejde” („Hopeless Wanderer”) găsesc totuși pînă la sfârșitul albumului un fir de speranță, iar ultima piesă, „Not with Haste” (n.r. „Fără grabă”) vine ca o concluzie spusă la zbciumul cîntat.

Melodiile – rugăciune ce stau sub pecetea educației religioase primite de solistul trupei, **Marcus Mumford**, fiul unor adepți ai mișcării creștine **The Vineyard** – nu aduc deloc cu cîntările bisericesti, ritmul albumului fiind precum o tură într-un *montagne russe* ce se termină odată cu găsirea speranței.

Alexandra FILIP

„Babel este urmarea logică și eficientă a primului album *Sigh No More*”
www.guardian.co.uk

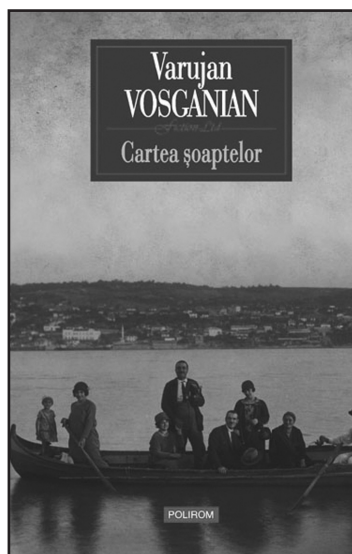
De dragul diversității, citește o carte

Glasurile celor trecuți

● opera este dedicată „mortilor”, după cum îi numește Vosganian pe armenii copilăriei sale

Deși nu o privește ca pe o cronică istorică, lucrarea scrisă de **Varujan Vosganian**, „Cartea Șoaptelor”, prezintă, din diferite perspective, toate legate de mica comunitate din **Focșani** în care a crescut, poveștile poporului armean, „un neam bătut de soartă”. Departate de muntii și pajiștile **Antaliei**, adunați în sinul unui popor împrumutat, armenii încearcă să-și ducă traiul și să-și păstreze tradițiile, una dintre ele fiind cea a preparării cafelei, cum pot ei mai bine.

Printre personajele pe care **Vosganian** se axează cel mai mult este bunicul său, **Garabet**, pe care scriitorul îl vede ca un stîlp al ordinii și înțelepciunii, în jurul căruia se strîngeau mulți dintre cei care aveau nevoie de un sfat sau o vorbă. Dar el nu este singurul, diferiți „bătrîni ai vremurilor sale” fiind portretizați prin scurte povestiri, care le scot la iveală cite o frîntură din caracterul lor. Unul dintre aceștia este **Simon Șeitan**, care iubea pămîntul mai mult decît orice pe lumea asta, căruia îi dedică un fragment în care pornește spre o nouă casă prin repatrierea într-o **Armenie** siberică, sub conducerea regimului stalinist. Poveștile despre acel loc îl fac a părea un adevărat **Eden** pentru el, însă, odată ajuns acolo, descoperă că paradisul promis nu este și cel așteptat și, prin mesaje codate în limba română, îi

Editura Polirom
528 pagini, 2009
39,95 lei

anunță pe cei rămași la **Focșani** să stea acolo. Printre alte personaje se numără și **Arșag**, care refuza să privească fotografia ce îi amintea de tatăl său mort sau istorisirile generaiului **Dro**, care a condus armata armeană împotriva forțelor otomane în **Primul Război Mondial**.

„Cartea Șoaptelor” este închinată, în primul rînd, „mortilor”, după cum îi numește **Vosganian** pe armenii copilăriei sale, cu tot felul de înfrînlări pe care le-a captusit între două coperti, fiecare dedicată unui secol în care poporul său a pătimit cum a știut mai bine. Armenii sînt descriși în roman drept un neam învins, care nu și-a pierdut doar casa și pămîntul, ci și glasul, „Cartea Șoaptelor” devenind în schimb vocea lui.

Paul ANDRICI

Stop cadru

Timp de aproape 14 ani, ideea pentru „Lincoln” a tot plutit în capul lui **Steven Spielberg**, dar pînă acum nu a fost niciodată multumit de scenariul primit. La un moment dat, prin 2005, era cît pe ce să-l avem pe președintele american jucat de **Liam Neeson**, supraviețuitorul zăpezii în „The Grey” și vinătorul de teroristi prin **Paris** din „Taken”. Dar după atîta timp, un pachet

Desființarea cătușelor politice

● echipa de producție a ales să folosească un scenariu cursiv care nu ofensează realitatea istorică

final a fost livrat la cinematografele din lume, și am primit ceea ce regizorul consideră cea mai bună portretizare a poveștii celui care a fost socotit drept cel mai mare președinte al **Statelor Unite ale Americii**, **Abraham Lincoln**.

Pelicula se axează pe cea mai cunoscută decizie a personajului principal, interpretat de **Daniel Day Lewis**, și anume abolirea sclaviei prin cel de-al **13-lea Amendament**. Dar nu toată lumea avea aceeași viziune despre drepturile omului, considerînd afro-americanii drept o greșeală, divină chiar. De asemenea, în același timp, **Războiul Civil** încă răvășea mii de suflete pe fronturi, și astfel trebuia dusă o luptă pentru ca această modificare a **Cons-**

tituției să se producă. Filmul pornește cu o scurtă – și singura de altfel – scenă de luptă, care descrie vizual ororile războiului, însă servește și ca o metaforă pentru cum va decurge povestea. De la jocuri politice desfășurate cu degetele încrucișate pe la spate, la minciuni și recreări ale unor vechi legături, sfărîmate mai demult.

Echipa de producție a ales, după ani de rescrieri și modificări, să folosească un scenariu bun, cursiv, care nu ofensează în vreun fel realitatea istorică, omițînd doar mici detalii. Iar pentru un film în care orice urmă de suspans se regăsește doar în dialog, conversațiile sînt bune, dramatice și neplictisitoare. Un bun exemplu este dat de talentul de narator al lui **Daniel**

Day Lewis, ale cărui povestioare lovesc în final cu o morală despre libertate sau democrație.

În schimb, pelicula suferă de opacitate în decor, trecînd dintr-o cameră renașcentistă într-un hol renașcentist, apoi păsînd iar într-o încăpăre cu același stil. Mai multe scene cu străzile **Washingtonului**, de exemplu, i-ar fi oferit o mai mare veridicitate istorică. O altă problemă este reprezentată de durata peliculei, în cele două ore și jumătate aceasta avînd uneori scene trase de mîncă, care se întind mai mult decît e nevoie. Dar ne mulțumim cu ce-am primit, o dramă care relatează momentele importante ale unei țări care a ales libertatea.

Paul ANDRICI

„Lincoln” (2012)
Regia: Steven Spielberg
Gen: dramă, istoric

● HOROSCOP ● HOROSCOP ● HOROSCOP ● HOROSCOP ●

BERBEC: Vrei să înveți să bei. Te-ai săturat să ieși cu prietenii și, după două beri, să te trezești cu mustați și alte chestii dubioase pe față, îmbrățișînd veceul.

TAUR: Chiar dacă e încă frig afară, abia aștepti să se deschidă tonetele cu înghețată la cornet, la doi lei, să-ți pierzi toți banii de bursă acolo.

GEMENI: A venit primăvara și încă ești răcit. Dacă nu terminai toate pastilele de tuse weekendul trecut n-ar fi fost mare problemă.

RAC: Ceva clasic săptămîna asta: o să calci în hîndel și, spre weekend, câștigi la **Lotto**. Sănătate: 7 / 10. Dragoste: 8.50 / 10.

LEU: Nu vrei să vă mai dea la facultate proiecte în echipă. Mereu nimeresti cu oameni pe care nu prea-i cunoști și pînă la urmă tot singur ajungi să le faci.

FECIOARĂ: Te gîndești să le propui celor de la **UMF** să-ți ia colegii restanțieri și să facă experimente cu substanțe pe ei.

BALANȚĂ: Vrei să mergi la mare, chiar dacă încă e frig. Măcar așa să simți că scapi de stres, facultate, colegi și shaworma proastă.

SCORPION: Degeaba te-ai amăgit cu gîndul că vine primăvara, că tot frig e. E stabil, de-acum nu ai altceva de făcut decît să aștepti oficial vara.

SĂGETĂTOR: Vrei să vă dea odată abonamentele **RATP**, că te-ai săturat să dai banii pe bilete. Sau cei 10 lei pe care îi dai pe sub mîină cînd te prinde.

CAPRICORN: Pentru că a venit oficial primăvara, ai hotărît să sărbătorești cu o înghețată de ciocolată și fistic.

VĂRSĂTOR: Ai primit un măștișor cu un coșar, simbol purtător de noroc. Chiar aveai nevoie, n-ai învățat nimic în ultima vreme.

PEȘTI: Abia aștepti ziua ta. Urmează să vină prietenul tău cel mai bun, plecat cu **Erasmus** în **Franța**, să te viziteze pentru cîteva zile.

Evenimentul săptămîinii

SPECTACOL

Între 6 și 10 martie, la **Sala Polivalentă** din **Iasi** se va desfășura a XXI-a ediție a **Tîrgului Internațional de Carte LIBREX. Primăvara cărților la Iasi**.

Intrarea este liberă.

Scor la pauză

Perdele vișinii s-au spălăcit

● în căutarea străinilor de mîna a doua, feroviarilor au abandonat tinerii

Printre pleiada de știri cu și despre meciul **Steii** cu **Chelsea**, una riscă să treacă neobservată. Anul acesta, **Rapidul** împlinește 90 de ani de la înființare. Nu e mult, nu e puțin, nu e cea mai bătrînă echipă a plaiurilor mioritice și nici cea cu numele cel mai răsunător în **Europa**. Dar **Rapidul** are ceva cu care doar **Universitatea Craiova** și, cîteodată, **Timișoara** (înainte de desființare), se mai poate lăuda: suporterii ai clubului, ai culorilor și nu fani de rezultat. Alături de fosta „Craiova Maximă”, **Rapidul** este și ea, încă, o „campionană a marilor iubiri”. Doar încă, deoarece, după moda dansului din fotbalul românesc, și echipa din **Giulești** s-a luat de-o mîină cu insolvența și la braț cu falimentul și a început să-și numere zilele, în frunte cu patronul. Lăudat ca fiind un afacerist de elită – mai mult auto-lăudat, ce-i drept – **George Copos** a făcut cîteva alegeri financiare în ultimii cinci-șase ani de zile ai clubului pe care astăzi, probabil, nici el nu le înțelege. Sau pe care le vom înțelege cu toții după soluționarea dosarului transferurilor aflat acum la ultima instanță de judecată.

Dar spiritul **Rapidului** se găsește în ateliere **CFR** în care a luat viață în urmă cu 90 de ani, cu echipamente confecționate din perdele vișinii și bocanci cîrpiți de mesterii de prin fabrică. Cînd echipa era făcută din maistri și ingineri și cînd aducea prima calificare într-o finală de cupă europeană, **Cupa Europei Centrale** pe atunci, în 1940. Astăzi, marii nostalgici ai **Rapidului** sînt trecuți de vîrsta a doua. Alungați de jocul prost al echipei, de comportamentul hazardat al patronului, de o serie de antrenori care, de la primul mandat al lui **Răzvan Lucescu** încoace, parcă au fost certați cu performanța, tinerii fani au dezertat și au îmbrăcat tricourile adversarilor.

Însă această criză financiară poate fi exact ceea ce îi lipsește **Rapidului**. În căutarea străinilor de mîna a doua angajați pe salarii monstruos de mari comparativ cu valoarea lor, feroviarilor au abandonat tinerii. Au preferat să joace cu cinci congolezi în primul 11 decît să mizeze pe cinci puștani. Acum însă s-au întors la ei și poate vor reuși. Poate că, prin ei, imnul le va căpăta din nou culoare. „Nu-i echipă mai frumoasă/ Și iubită ca Rapid”.

Cătălin HOPULELE

Poezii cîntate cu foc

Chitara care s-a lăsat vînată pe Copou

● publicul se află în fața trupei „Emeric Set”, iar melodiile de dragoste se leagă nod cu parodii sau cîntece care nu se îndepărtează de cele populare

Muzica născută doar din corzi și pusă pe versuri Minspirate din poezie s-a mutat în prima seară a primăverii în Hunter's Pub. Pentru două ore am avut impresia că l-am răpit și ținut pe scaun pe Emeric Imre și ne-am simțit ca într-o familie care ar încăpea într-o garsonieră. Nu ne-am îngrămădit și nici nu ne-am înecat în fum de țigară, ci ne-am mulțumit să dansăm pe scaun și să îngînam măcar versurile cunoscute din „Nebun de alb”, „Buna, varianta rea” sau alte frînturi din poeziile lăsate de Adrian Păunescu.

„Ce ar putea face un singur cîntăreț cu o singură chitară? Folk. Dar dacă mai adaugă și o mînă de oameni care ies seara la un pahar de bere și o țigară? Spectacol în adevăratul sens al cuvîntului.”

Binele și răul meu

Pentru că luminile sînt încă stîNSE, aștept să aud măcar un acord de chitară și îmi vine în minte o vorbă spusă de un folkist la un concert în urmă cu cîțiva ani. „Ăsta nu e un gen de muzică digerabil, care poate fi ascultat de oricine. Folkul se ascultă cu sufletul”. Și cu sufletul în palme par să fi venit și bărbații care însoțesc doamnele la mese, chiar dacă nu au

răbdare și cască jucîndu-se cu paiul din paharul cu băutură chiar din primele minute. E încă semi-întuneric, însă publicul își agită palmele vesel la vederea lui **Emeric Imre**, care își propune încă de la început să ofere „un mic dar de la bărbați pentru bărbați care să îi ajute să își dea seama de importanța femeii”. Asta pare să le stîrnească interesul și își ridică privirea spre scenă. Folkistul „Imi”, cum este alintat de fanii săi, e ardelean și asta se observă din accentul plăcut pe care îl are și din glumele scurte care provoacă zîmbete șagălnice în rîndul femeilor.

Totuși, folkul are gust dulceag ascultat în cuplu sau așa lasă de înțeles cei doi tineri care stau cu obraji lipiți

unul de celălalt în timp ce răsună sacadat piesa „Jurămînt”. „Nu vrei, nu mai vrei să fumăm împreună/ Să bem o cafea cu zaț lunecos”, își șoptesc pe ritmul melodiei tinerii sorbind cîte o gură de bere din aceeași sticlă. Nu se dezlipesc, și nici noi nu ne gîndim să plecăm, însă pentru că „în umbra fiecărei despărțiri stă un nou început”, **Imre** ne invită să facem o „Orație de nuntă” în șase minute. Corzile se mișcă trist pe versurile lui **Adrian Păunescu**, iar cei care știu poezia o rostesc legănîndu-se.

Cumplita ipoteză

Aș vrea ca în loc de lumini să se aprindă un foc de tabără chiar în centrul pubului și lumea care stă la mese să se așeze turcește în jurul lui **Emeric Imre**. Să renunțe la sticlele de băutură pentru ca să bată din palme pe ritmul muzicii și la un moment dat să se cînte doar din voce. Dar pentru că nu este o seară tipică a melodiilor de munte și pentru că toți cei veniți aici sînt îmbrăcați elegant, în **Hunter's** se bea vin din pahare înalte sau bere direct din sticlă și se aplaudă discret înainte și după fiecare melodie.

Chiar și chelnerii sînt eleganți, purtînd papioane colorate la gît, însă se îmbrîncesc și rid asemenea unor copii atunci cînd **Emeric** întreabă dacă știm cine a scris „Povestea călărețului cu brici”. „Ei, cine? Evident, călărețul cu brici”, își spun peste bar în aștep-

„Nu e un gen de muzică digerabil, care poate fi ascultat de oricine”

tare de comenzi. Povestea e a lui **Emil Brumar**, iar „Imi” nu e singur, ci acompaniat de clape, percuție și o voce feminină care crește în intensitate cu fiecare vers, lăsîndu-ți pielea de pe mînă să ți se desfacă în buburuze mici, ca după un fior.

De fapt, publicul se află în fața trupei „Emeric Set”, iar melodiile de dragoste se leagă nod cu parodii sau cîntece care nu se îndepărtează de cele populare. Așa observ că cei de la mese încep să se miște măcar pe scaun în ritmul muzicii, iar clapele se unduiesc sub degetele lui **Gabriel Ghiță**, instrumentul sălțînd vesel de pe podea. Publicul dă doar din picioare, încercînd să nu sară, chiar dacă solista **Adelina** își mișcă picioarele rapid, ca într-o sîrbă moldovenească.

După o oră și jumătate, cei de la mese încep să caște, așteptînd să își

descelește gura cîntînd „Nebun de alb”. Ghicind melodia deja după primele acorduri, încep să fredoneze „Acum sînt mai pustiu ca-ntotdeauna/ De cînd mă simt tot mai bogat de tine”, iar **Emeric** zîmbește mulțumit. Acum le poate lăsa microfonul lor, iar el se poate apleca asupra chitării.

Ne dezmortim abia cînd cîntăm și cea din urmă strofă, pe care o știu chiar și barmanii, iar ultima melodie stîrnește un adevărat „Război”. „M-am supărat pe tine/ Nimic nu mai înseamnă noi”, rostește **Adelina** ridîcînd din umeri asemenea unui copil nevinovat, iar noi zîmbim cu subînțeles: urmează finalul. „Imi” se coboară de pe scaun și se așază la masă. L-am cere înapoi, însă nu avem cui i-l cere.

Mădălina OLARIU

Localul Troian

Vara dintr-un ceai de cireșe

● lîngă fiecare masă se află un buton care fiind apăsător anunță chelnerița că ești gata să comanzi

Pe **Lascăr Catargi**, la parterul unei clădiri de birouri, se remarcă un local ascuns de privirile trecătorilor de perdelele care acoperă în întregime geamurile și de niște ziduri de culoarea unei violete ofilite. **Cafe-neaua Maideyi**, un local de mări-mea unei sufragerii, nu se distinge prin decorațiuni extravagante, ci printr-un cadru simplist, dar plăcut, în care îți poți petrece o după-amiază liniștită.

Peretii înveliți într-un tapet bej, pe care stau împrăștiate cîteva tablouri cu peisaje și portrete feminine vin în completarea meselor cu scaunele de lemn și a celor cîteva canapele joase care stau lipite de ferestrele înalte prin care mai pătrunde o rază de soare. După barul înalt, tot de lemn, se ascund chelnerițe amabile care îți așază meniul în față de îndată ce te-ai făcut comod. În cîte un colț mai zărești o lumină palidă de laptop și un băiat care cere nerăbdător parola de la *wireless*. Lîngă fiecare masă se află un buton care așteaptă să fie apăsător pentru a anunța

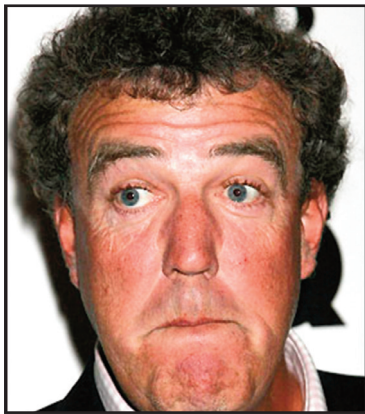
chelnerița că ești gata să comanzi. Boxele stau așezate pe niște rafturi, ca niște ghivece cu flori, sus, pe perete, ca să facă sunetul să plutească deasupra ta, fără să te deranjeze, melodiile oscilînd între o franceză molcomă și o engleză zbuciumată. Se găsește și mîncare în meniul cafenelei, deși se întîmplă ca stocul de mozzarella și prosciutto să se termine tocmai cînd ți se face ție poftă. Iar dacă ești un iubitor pătimaș al verii îți poți alina așteptarea cu un pahar de *frappe* cu multă frișcă, gheață și bomboane colorate, ori să uiți de vîntul înșelător de afară cu un **Irish Coffee** în care o idee în plus de *whiskey* nu ar strica.

Avînd multe sortimente de ceai și cafea și o ambianță intimă, **Maideyi** îți poate oferi cîteva ore de liniște și căldură pentru 7-8 lei. Bani de care nu-ți pare rău după ce guști ceaial de cirese cu miere, dar nu și după ce bei o apă plată care costă 5 lei.

Maideyi, nume african care înseamnă „tot ce-ți dorești”, este un loc retras, care nu te atrage prin frumusețea paharului, ci prin bunătatea băuturii. Fie că vrei să iei o pauză ori să te ferești de astenia de primăvară.

Iuliana LEONTI

Punctul pe V.I.P. ● Punctul pe V.I.P. ● Punctul pe V.I.P.

„L-am călcat și mi-a plăcut”

Atunci cînd nu e în mașină jucînd paintball, rugbi, conducînd pe sub apă sau prostindu-se în orice mod posibil, lui **Jeremy Clarkson**, unul dintre moderatorii **Top Gear**, îi place să stea pe Internet, făcînd, după spusele fanilor, ca timpul pe care trebuie să-l aștepte pînă să urce înapoi la un volan mai suportabil. Însă cînd perioada se prelungește, efectele adverse se observă în comportamentul acestuia, reușind să enerveze multă lume prin faptul că zice ceea ce gîndește. Cel mai bun exemplu este momentul în care a spus că toți greviștii din **Anglia** ar trebui executați în fața familiilor lor, stîrnind atenție

Șobolani fără cascador

● prezentatorul britanic a spus că toți greviștii din Anglia ar trebui executați în fața familiilor lor

nu doar asupra sa, ci și asupra **BBC**-ului, căruia i se cerea concedierea lui **Clarkson**.

Britanicul a scăpat ușor, însă circumstații nu l-au uitat, iar acum două săptămîni i-au spart contul de **Twitter**, după care au spamat numeroase *link*-uri către site-uri de slăbit, spunîndu-i subtil că scaunul auto abia rezistă greutății sale. Cîteva ore mai tîrziu, după ce și-a recuperat contul, vedeta s-a supărat foarte tare și a menționat că „noroc că am căpătat niște aptitudini speciale de-a lungul anilor. O să-i găsesc. Și o să-i ucid”, revenind mai tîrziu cu un alt mesaj în care scria că spre deosebire de alți oameni, el chiar o să-i găsească.

Deși a trebuit să meargă în **Rusia** pentru niște filmări pentru emisiune, **Clarkson** nu și-a uitat afirmația, și le-a arătat hackerilor că nu glumește, postînd pe **Twitter** o imagine cu un șobo-

lan pe care l-a călcat cu mașina. Unii fani au glumit pe seama șobolanului că-l reprezintă pe **Richard Hammond**, co-moderator al emisiunii poreclit „hamster”, însă cei de la **PETA** (n.r.: una dintre cele mai mari ONG-uri din **America** care se ocupă de protecția animalelor) nu au fost amuzați și au transmis un mesaj în care au spus că „piatra sa funerară va avea scris pe ea «ignorant și fără sentimente, mai puțin cînd era vorba de mașini»”.

Jeremy nu s-a lăsat foarte impresionat de acestia, postînd mai apoi o altă poză de la un restaurant din **Rusia**, vrînd se demonstreze că, spre deosebire de **Marea Britanie**, aici fumatul este permis: „Perfecțiune. Tara civilizată. Rusia”. De data aceasta moderatorul nu a mai enervat pe nimeni, fiind susținut și de către fani, acesta reușind chiar să iasă într-un sondaj din **Manchester** drept primarul ideal. Nu știu cît de bună e ideea britanicilor, însă poate-l putem împrumuta și noi pentru cîteva luni la șefia **Iașului** cît să scăpăm de cîinii vagabonzi și să ne repare străzile.

Iulian BÎRZOI

DIRECTOR: Laura PĂULET
REDACTOR-SEF: Cătălin HOPULELE
REDACTOR-SEF ADJUNCT: Oana OLARIU
SECRETAR GENERAL DE REDACȚIE: Ioan STOLERU
ȘEF DE DEPARTAMENT: Iulia CIUHU (Franta), Anca TOMA
REDACTORI: Alexandra IVĂNESCU, Dan CONDREA, Paul ANDRICI, Iulian BÎRZOI, Cătălina DOBROVICEANU, Iuliana LEONTI
COLABORATORI: Alexandra FILIP, Ana SIPOS
PUBLICITATE: Bogdan COBUZ
EDITOR: Daniel CONDURACHE

Sedintele de redacție au loc luni și miercuri, de la ora 20.00. Revista se poate procura și de la sediul redacției.

opiniaveche